

La ora de matematică

ORIENTAREA PROFESIONALĂ

Copiii, în marea lor majoritate, își exprimă adesea încă de la o vîrstă fragedă preferințele pentru anumite profesii, îndemnați de o scenă sau o imagine care i-a impresionat în mod deosebit, de profesiunea unui erou pe care-l admiră, de ceea ce văd și aud în familie etc. La rîndul lor și părinții se preocupă de timpuriu de viitoarea profesie a copiilor lor.

Dar școala? Desigur că nici școlii, pedagogilor — adevărații părinți spirituali ai elevilor — nu le poate fi indiferent ce cale vor urma în viața aceștia. Pentru profesorul adevărat nu există nici o bucurie mai mare decît aceea de a ști că cei pe care i-a instruit și educat și-au ales o profesiune în care pot da țării, poporului, tot ce au mai bun, în care ei înșiși pot obține cele mai mari satisfacții. Dar astfel de rezultate obține profesorul atunci cînd privește orientarea profesională a elevilor lui cu toată seriozitatea cerută de această importantă problemă. Căci dacă elevul însuși își poate alege viitoarea profesie după o simplă înflăcărare de moment sau din romantism, dacă părinții pot fi uneori subiecțivi, lipsiți de o perspectivă amplă, profesorul, educatorul, trebuie să se conducă în această privință după criteriile științifice, să aibă în vedere atît interesele dezvoltării viitoare a absolvenților cît și interesele economiei și culturii patriei.

În ultimii ani s-au obținut multe rezultate valoroase în orientarea profesională a absolvenților școlilor generale de 8 ani, ea și a școlilor de cultură generală. Școlile profesionale și tehnice, instituțiile de învățămînt superior, numeroase sectoare ale economiei noastre socialiste și ale vieții social-culturale au primit mii și mii de tineri de nădejde.

femeinic pregătiți, orientați cu pricepere de profesorii lor spre acele ramuri în care au putut da cel mai bun randament. Comparînd această situație cu situația din trecut nu prea îndepărtat, cînd mii și mii de tineri se îndreptau spre o profesie sau alta fără să știe nimic despre aceasta, la întimplare, verificînd de abia apoi, după ani și ani de studiu și de muncă, în ce măsură meseria aleasă le era potrivită, pasul înainte apare și mai convingător.

Dacă privim însă lucrurile prin perspectiva impresionantă dezvoltării a tuturor sectoarelor economiei și culturii noastre, ne dăm seama că în domeniul orientării profesionale a tinerii generații se poate și trebuie să se facă încă și mai mult decît pînă acum. Desfășurarea într-un ritm impetuos a muncii pentru desăvîrșirea construcției socialiste în țara noastră a determinat apariția unor noi și puternice obiective economice, a unor noi sectoare de producție, a unor noi profesii importante legate de tehnica și tehnologia cea mai modernă, de electricitatea, mecanizarea, automatizarea și chimizarea complexă a proceselor de producție. Ajunge să facem un simplu tur de orizont al industriei noastre petrochimice, de exemplu, ale cărei uriașe combinate de la Borzești, Onești, Govora, Craiova, Brazi, dispun de cea mai înaintată tehnică automatizată, să ne amintim de industrializarea amplă a proceselor de producție de pe șantierele de construcții sau de mecanizarea și electricitatea tot mai largă a agriculturii pentru ca să ne dăm seama cîte profesii noi, pasionante se oferă tinerilor absolvenți, spre ce ramuri importante ale producției sîntem chemați noi, pedagogii, să-i orientăm.

Dar oare activitatea noastră se

afără pretutindeni la înălțimea acestor mari și însemnate cerințe?

Dacă analizăm modul cum se muncește pe această linie ne apare evident că, în fapt, într-un număr încă destul de mare de școli, se desfășoară mai mult o muncă de informare a elevilor și, uneori, a părinților decît o muncă de orientare profesională în adevăratul înțeles al cuvîntului. Mai sînt încă profesori, diriginți, directori de școală care socotesc problema orientării profesionale drept o acțiune de campanie. Ei consideră că este suficient să stea de vorbă cu elevii cu cîteva luni (sau chiar numai cu cîteva săptămîni) înainte de absolvire, să se adreseze o dată și părinților în această direcție, să difuzeze cel mult în rîndurile lor prospectele care vorbesc despre școlile profesionale și tehnice sau despre instituțiile de învățămînt superior, să le facă unele recomandări generale — și gata.

Am avut nu de mult prilejul să-l auzim pe dirigintele uneia dintre clasele a XI-a ale unei școli din Capitală mărturisind cu mîndrie că toți elevii lui s-au fixat asupra profesiei către care se vor îndrepta după absolvire. Dădea chiar și amănunte: cutare elev va deveni medic, cutare elev inginer electronist, cutare colegi ai lor specialiști în industria ușoară și așa mai departe. Fiind însă solicitat să arate datorită căror considerente s-au optat elevii asupra acestor profesii n-a putut da argumente serioase, iar discuția cu profesorii de specialitate a lăsat impresia certă că în această clasă orientarea profesională s-a realizat mai mult la întimplare.

O asemenea interpretare formală a rolului de îndrumător al profesorului, al dirigintelui, într-o problemă atît de importantă pentru viața fiecărui tînar, în care șeful competent al pedagogului trebuie să fie determinant, este străină înțelesului adevărat pe care societatea noastră îl dă noțiunii de educator. Ea poate da naștere unor fenomene negative și uneori poate avea chiar consecințe destul de grave.

La concursurile de admitere în școlile profesionale și tehnice desfășurate în toamna anului trecut au mai existat cazuri cînd absolvenții ai clasei a șaptea, în special fete, au trebuit să fie îndrumați spre alte școli decît cele la care se prezentaseră inițial, întrucît meseria pentru care au vrut să se pregătească nu corespondeau nici constituției lor fizice nici înclinațiilor lor reale. În afară de aceasta, în timp ce la unele profesii s-au prezentat mai mulți candidați pentru același loc, la alte profesii, nou introduse în nomenclatorul de meserii a fost necesară repetarea examenelor de admitere. Și la concursurile de admitere în unele instituții de învățămînt superior s-au putut constata urmările negative ale faptului că într-o serie de școli orientarea profesională n-a fost privită cu toată seriozitatea.

Documentele de partid și de stat acordă o importanță deosebită problemei orientării profesionale a tineretului, ca o cerință de bază pentru asigurarea cadrelor necesare economiei și

ÎN CINSTEA CELEI DE A XX-A ANIVERSARE A LIBERĂRII

PE DRUMUL UNOR NOI SUCCESE

Recent, pionierii și elevii unor școli s-au intrunit în entuziaste adunări în care și-au luat angajamentul să întîmpine marea sărbătoare a poporului nostru — cea de a XX-a aniversare a eliberării patriei — cu noi succese la învățatură și în activitatea obștească.

Colectivele didactice ale școlilor au primit cu bucurie hotărîrea elevilor, dorind să fie alături de ei, să-i sprijine în realizarea angajamentelor luate.

★

Lecții cît mai bune și mai interesante — iată care socotesc profesorii Școlii de 8 ani nr. 76 din București că este calea cea mai indicată de acordare a acestui sprijin. De aceea, preocupările lor se îndreaptă acum în primul rînd spre ridicarea nivelului lecțiilor, spre organizarea și desfășurarea acestora într-un asemenea mod încît elevii să-și însușească încă din ora de curs

ceea ce este esențial în cunoștințele predate.

Iată cîteva din măsurile luate în acest scop:

În cadrul fiecărei lecții se rezervă, la sfîrșit, cîteva minute pentru scurte lucrări practice, spre a da elevilor posibilitatea să aplice de îndată cele învățate. În același timp, pentru a-i stimula să fie cît mai atenți la explicații și să participe activ la lecție, s-a luat hotărîrea să se pună note pentru răspunsurile bune și foarte bune date la lecția nouă.

O grijă deosebită acordă colectivul didactic al școlii, în această perioadă, și desfășurării meditațiilor, pentru a înlătura rămănerile în urmă la învățatură. Meditațiile sînt organizate diferențiat, pe grupe de elevi la care s-au vădit aceleași lacune în cunoștințe, ca și individual.

Conducerea școlii se preocupă cu stăruință ca măsurile luate în sprijinul elevilor să fie duse la

îndeplinire cu maximum de eficiență. În acest scop, în afara asistențelor la lecții, al cărui număr a crescut simțitor în această perioadă, conducerea școlii și-a propus să organizeze în rîndurile elevilor sondaje pe calea examinării orale sau a unor lucrări scrise, pentru a le verifica cunoștințele și a stabili ce măsuri mai trebuie luate.

★

Și colectivul didactic de la Școala medie nr. 28 din Capitală și-a propus o serie de măsuri menite să sprijine angajamentele luate de elevi în cîntea zilei de 23 August.

Printre altele, de exemplu, la această școală se dă o atenție deosebită organizării experiențelor demonstrative în laborator, menite să-i ajute pe elevi în verificarea și aplicarea practică a cunoștințelor studiate, în legarea lor tot mai strînsă de viață.

În aceste săptămîni, cînd au loc lucrările scrise trimestriale,

toți profesorii Școlii medii nr. 28 se preocupă îndeaproape de ajutorarea elevilor în vederea recapitulării cunoștințelor studiate în cursul celui de al doilea trimestru. În același scop au loc, în sprijinul celor ce au nevoie de indicații suplimentare, consultații și meditații colective și individuale.

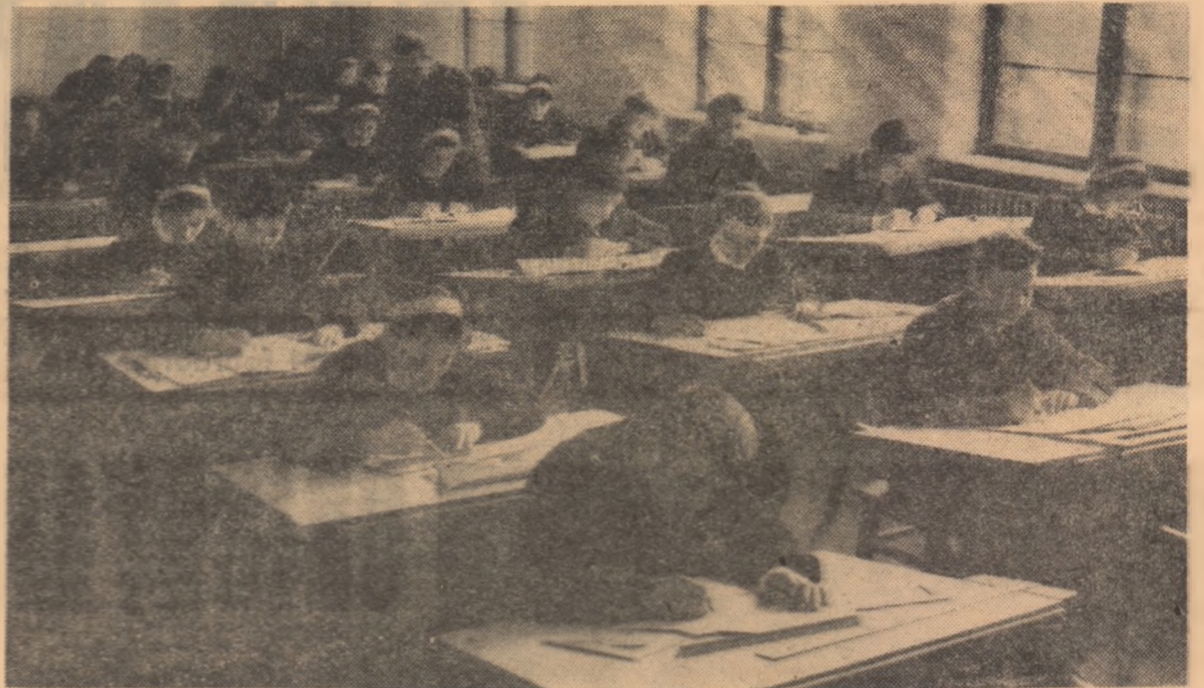
★

Lecții cît mai interesante, mai bune, notate sistematic, chibzuită folosire a timpului la orele de curs, organizarea judicioasă a recapitulării, meditații și consultații organizate diferențiat — iată doar cîteva din măsurile pe care colectivele didactice le-au luat pentru a sprijini angajamentele elevilor în cîntea zilei de 23 August. Fiecare învățător, fiecare profesor este hotărît să-și dăruiască toate forțele, toată capacitatea, toată dragostea pentru ca școala, elevii, să întîmpine cu noi și însemnate succese marea sărbătoare a Eliberării.

ȘCOALA MEDIE „NICOLAE BĂLCESCU” DIN CAPITALĂ

Una din cele mai vechi școli

Continuatorii unor vechi tradiții

În sala de desen tehnic a școlii

Continuatoare a unor vechi tradiții, Școala medie „Nicolae Bălcescu” din București este una din cele mai vechi școli din țara noastră. Trecutul ei se leagă de Academia domnească, înființată în anul 1678 de stolnicul Constantin Cantacuzino. Adevăratul act de întemeiere a școlii naționale de la „Sf. Sava” l-a constituit însă anafora de la 6 martie 1818, dată la insistențele căruțarului ardelean Gheorghe Lazăr, care a cerut eforiei școlilor să deschidă cursuri de matematică, istorie, științe naturale, geometrie, în limba română.

Fără mijloace, îndeosebi fără cărți și fără profesori, modesta școală a lui Lazăr a susținut toluși concurența cu rivala ei mai bine organizată — Academia domnească, în care învățământul se preda în limba greacă — și a biruit până la urmă datorită mai ales ideologiei înaintate pentru acea vreme, promovată de întemeietorul școlii și de tinerii dascăli grupați în jurul lui.

Elevii lui Gheorghe Lazăr erau în cea mai mare parte recrutați dintre elevii școlilor românești existente de atunci la București. Printre ei întâlneam numele lui Petrache Poenaru, Eufrosin Poteca, Simion Marcovici și Constantin Moroiu, foști elevi la Academia domnească și viitori profesori ai școlii românești.

Școala lui Lazăr a continuat să funcționeze și după moartea timpurie a întemeietorului ei, cu clasele începătoare, umanitare și complementare, sub numele de „Școala centrală”. Dintre profesorii și elevii ei s-au ridicat numeroși luptători din generația revoluționarilor de la 1848, ca frații Golescu, Grigore Alexandrescu, Pleșoianu și, înainte de tot, N. Bălcescu, cel mai consecvent și înaintat luptător în revoluția de la 1848, al cărui nume a fost atribuit școlii în anii puterii populare ca semn de înaltă cinstită a luptei înființării patriei.

În urma reformei realizate în timpul lui Alex. Ioan Cuza, școala de la Sf. Sava devine școală secundară, un liceu, după ce puțin înainte, din clasele sale de vizionare s-a constituit, la 1860, liceul Matei Basarab, iar din cursurile sale superioare, la 1864,

Universitatea din București. Timpurile ei cele mai strălucite aparțin secolului al XVIII-lea și unele au apărut o serie de publicații, în cea mai mare parte cu caracter profesional, devenind imprimeria statului. Muzeul de antichități trece mai târziu la Universitate, pentru a forma apoi baza actualului Muzeu de antichități, iar biblioteca școlii, întemeiată și ea în secolul al XVIII-lea și posedând cărți rare și incunabule, este inclusă în 1901 în biblioteca Academiei.

După primul război mondial se ridică necesitatea construirii unui nou local. Cea mai mare parte din suma necesară construcției — 9 milioane lei — a fost adunată de comitetul școlar și asociația foștilor elevi, statul burgez contribuind cu o sumă mai mult simbolică. Caracteristic pentru modul cum evoluează școala între anii 1920—1944 este faptul că, deși populația ei școlară sporește mereu, numărul elevilor proveniți din medii muncitorești și de la sate rămâne infim.

Școala medie „Nicolae Bălcescu” cunoaște o adevărată dezvoltare abia în anii puterii populare, prin grija partidului și a guvernului. Porțile ei, la fel cu porțile tuturor școlilor țării, s-au deschis larg pentru fiii oamenilor muncii. Clădirea școlii a fost renovată, sălile și laboratoarele reamenajate și înzestrate cu aparatură modernă. S-au creat un cabinet metodic, cabinete de geografie și de istorie, un laborator de chimie, o sală, o sală de muzică, două săli de lucru, terenuri sportive. Biblioteca școlii a fost mărită, înzestrată cu o spațioasă sală de lectură, care se află la dispoziția elevilor și în timpul vacanțelor.

Anii puterii populare au însemnat pentru școala medie „Nicolae Bălcescu” și anii în care a început să se realizeze și s-a dezvoltat un învățământ cu adevărat științific, orientat spre educarea omului nou, constructor activ al socialismului. Numărul absolvenților școlii care au devenit muncitori de înaltă calificare, ingineri, agronomi, profesori, medici, cercetători științifici este impresionant de mare. Întregul colectiv didactic este mândru de foștii elevi Adesea, pe adresa școlii sau a unor profesori sosesc scri-

sori din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, aducând vești despre munca și viața celor ce au învățat aici în ultimii 20 de ani. Este atunci o adevărată bucurie pentru toată școala.

Calitatea muncii profesorilor a crescut și continuă să crească neconștient ca urmare a îndrumării lor de către organizația de partid din școală, a tot mai buneilor pregătiri ideologice și de specialitate. Cea mai elocventă mărturie a nivelului ridicat la care se desfășoară munca școlii o constituie statisticile privind numărul absolvenților care obțin rezultate dintre cele mai frumoase la examenele de admitere în învățământul superior, al premiilor la olimpiade, la concursurile de literatură etc. În etapa orașenească a ultimei olimpiade de matematică și fizică, de pildă, au fost premiați 21 de elevi din clasa a VIII-a, 19 elevi din clasele a IX-a și mulți alții din celelalte clase, iar unul din elevii școlii a fost selecționat, în etapa pe țară, pentru concursul internațional. Din cei 200 de absolvenți pe care i-a dat școala în anul trecut mai bine de 75 la sută au intrat cu medii mari în instituțiile de învățământ superior unde, după cum arată prima sesiune de examene din acest an, continuă să se numere printre fruntași, făcând cinste școlii.

Pentru instruirea și educarea celor 1600 de elevi citi numără azi școala, pentru înarmarea lor cu cunoștințe bogate și pentru a le forma trăsăturile morale ale omului nou, muncesc cu migală, pricoperi și pasiune peste 100 de profesori. Cei mai mulți au o îndelungată experiență la catedră — peste 15 ani. Sunt însă și profesori tineri care obțin rezultate

nu mai puțin valoroase, ajutați îndeaproape de colegii lor cu experiență bogată.

Să facem cunoștință cu citiva dintre profesorii școlii.

Iată-l bunăoară pe tovarășul Zlate Bogdanov, care predă matematica elevilor din clasele a X-a A, a X-a B, a XI-a C. Pe lângă munca deosebit de intensă pe care o desfășoară pentru buna pregătire a elevilor săi, profesorul Bogdanov are și o meritorie activitate metodică și științifică, fiind un colaborator activ al publicațiilor de specialitate, al Editurii didactice și pedagogice, al Institutului de științe pedagogice. Lucrările elaborate de el, ca de pildă „Rolul desenului în studierea problemelor de geometrie în spațiu” (premiată la ultima sesiune centrală a „Lecturilor pedagogice”), „Dezvoltarea gândirii logice a elevilor în studiul geometriei”, „Desenul și studiul problemelor de secțiuni în corpurile geometrice”, „Introducerea noțiunii de funcție”, „Rezolvarea problemelor de geometrie”, „Metodica predării geometriei în spațiu”, „Funcția de gradul doi” și altele, aduc o contribuție la modernizarea predării matematicii, la mai buna pregătire a elevilor pentru viață.

O interesantă activitate științifică — de altfel, la înălțimea celei didactice — desfășoară și colega de specialitate a tovarășului Bogdanov, profesoara Ivanca Olivoto, autoarea lucrării „Culegeri de probleme pentru clasele IV—VII” — binecunoscută profesorilor din întreaga țară — profesorul de științe naturale Alexandru Dabija, profesorul de limba franceză Gheorghe Pascali, profesorul de limba română

Mihail Bărbătescu, ca și alte cadre didactice ale Școlii medii „Nicolae Bălcescu”.

Care sînt preocupările actuale ale colectivului de profesori? Ce obiective le mobilizează străduințele?

În primul rînd, ridicarea nivelului predării, al activității educative. Pentru coordonarea eforturilor pe această linie, conducerea școlii — directoare Ioana Cosma — caută să promoveze toate metodele și procedeele înaintate de muncă folosite de profesorii fruntași, să facă din ele un bun al întregii școli. Tocmai acestui scop îi slujesc îndeosebi asistentele la lecții și discuțiile amănunțite, purtate pe marginea lor de conducerea școlii cu cadrele didactice, ca și dezbaterile din comisiile metodice și în consiliul pedagogic.

În legătură cu aceasta este interesant de subliniat faptul că lupta pentru ridicarea nivelului predării nu este privită ca o problemă strict individuală, a unui sau altuia dintre profesori, ci ca o problemă a întregului colectiv. De aceea munca desfășurată în această direcție se caracterizează printr-un adevărat spirit tovarășesc. Așa se face că multe cadre tinere venite în școală în ultimii ani au reușit în scurt timp să-și însușească o bună parte din experiența colegilor cu un stagiu îndelungat.

Am plecat de la Școala medie nr. 1 „Nicolae Bălcescu” cu convingerea că am cunoscut un colectiv didactic pasionat pentru munca de pregătire a tineretului, însuflețit de o autentică neliniște creatoare, că prestigiul de care se bucură școala este pe deplin meritat.

CONST. RĂDOI

Orientarea profesională

(Urmare din pag. 1-a)

culturii noastre socialiste în plin avînt. Studiarea acestor documente înarmează pe diriginți, pe fiecare profesor cu busola cea mai sigură în munca de orientare profesională, indicîndu-le precis către ce anume sectoare în plină dezvoltare ale industriei, agriculturii sau vieții social-culturale trebuie îndrumate interesul și atenția tinerilor. Astăzi, în învățământul nostru există condiții deosebit de favorabile în această direcție, ca urmare a legăturii tot mai strînse statornicite între școală și producție. Elevii Școlii medii „L. L. Caragiale” din Ploiești, de exemplu, nu numai că își desfășoară practica de producție în secțiile uzinelor de utilaj petrolier „1 Mai” dar, în același timp, participă intens la întreaga viață a colectivului de

muncitori, tehnicieni și ingineri. Astfel apare firesc faptul că majoritatea absolvenților școlii s-au orientat în ultimii ani către diferitele profesii din sectorul petrolului și chimiei. Legături asemănătoare, cu rezultate la fel de pozitive, s-au încheiat între colectivul Școlii medii nr. 4 din Brașov și uzinele „Tractorul”, între Școala medie „Frații Buzzești” din Craiova și uzinele „Electroputere”, între Școala medie din Sf. Gheorghe și uzinele textile din localitate etc.

Cu deosebită eficiență au folosit numeroși diriginți, pentru orientarea profesională a elevilor, popularizarea succeselor obținute în diferite ramuri ale industriei și agriculturii, cu accent special asupra dezvoltării acestor sectoare în regiunea sau raionul respectiv, ca și realizarea contactului nemijlocit al elevilor cu

muncitori și colectivități fruntași, cu oameni de știință și artă care au ridicat mai sus prestigiul internațional al patriei noastre. În acest scop au fost utilizate excursiile și vizitele în întreprinderi, în gospodării agricole colective și de stat, la instituții culturale și științifice, ca și întîlnirile cu oameni ai muncii cu care se mîndrește întreg poporul. Foarte convingătoare pentru elevi s-au dovedit a fi și cunoscutele „zile ale porților deschise” organizate în școlile profesionale și tehnice sau în instituțiile de învățământ superior, ca și seratele tehnico-științifice la care li se vorbește elevilor despre caracteristicile și perspectivele de viitor ale unor ramuri de producție.

În momentul de față se impune cu necesitate să se valorifice întregă această experiență

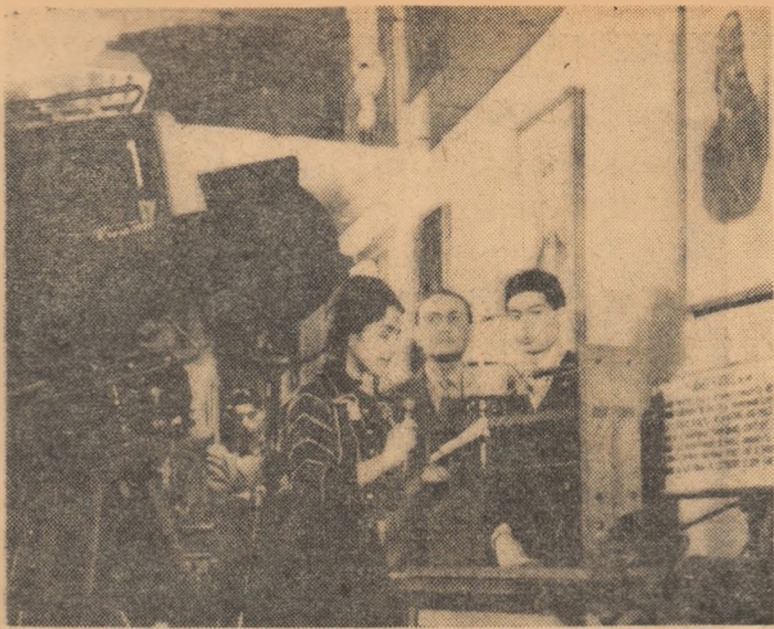
pozitivă, precum și condițiile favorabile create de practica în producție, în cadrul unui sistem unitar, de perspectivă, în vederea orientării profesionale a elevilor. Observarea psiho-pedagogică și discuțiile periodice purtate cu fiecare elev în parte și cu părinții lui încă de la începutul anului școlar, cunoașterea adevărată a aptitudinilor și intereselor sale, consultarea medicului — iată alte câteva din obligațiile cele mai imperioase în această direcție. Și, bineînțeles, luarea în considerare a necesităților de stat — a necesităților economice și culturale — pe baza unei cunoașteri amănunțite, concrete a acestora.

Este deosebit de important ca în fiecare școală să se înțeleagă că orientarea profesională nu este sarcina unui sau altuia dintre diriginți. Prin importanța ei pentru întreaga economie a țării, prin rolul ei în viața fiecărui tânăr, îndrumarea în domeniul alegerii viitoarei profesii cere contribuția frontului unit al întregului colectiv didactic.

Radioteleviziunea și, în mai

mică măsură cinematografia, au realizat o serie de programe și filme care pot fi utilizate eficient în orientarea profesională a tinerilor. Prezentarea artistică a impresionantelor realizări ale industriei noastre socialiste, așa cum se realizează în filmul „Cetățile chimiei” de exemplu, poate fi, fără îndoială, deosebit de utilă în această direcție. Ar fi necesare însă mai multe filme și programe de televiziune care să se adreseze direct romantismului specific virstei tinerilor absolvenți, filme care să le prezinte într-un chip convingător, pasionant, munca nobilă și plină de roade a celor ce făurește bunurile materiale și spirituale ale patriei.

Preocupați permanent de orientarea profesională a celor pe care îi instruiesc și educă, privind această activitate cu ochii viitorului, de pe poziții înaintate, profesorii vor găsi un adînc ecou în rîndurile tuturor elevilor și ale părinților lor, care vor avea deplina certitudine că sfatul pe care-l primesc e cel mai competent, cel mai obiectiv, formulat după o matură analiză.

TELEVIZIUNEA ȘI ȘCOALA

În ultimul timp emisiunile televiziunii se adresează tot mai mult unei categorii importante de spectatori — tineretul școlar.

De o atenție deosebită se bucură, de exemplu, ciclul de transmisii intitulat „Muzeul tehnic”, care, mai mult decât oricare emisiune, vine nemijlocit în sprijinul școlii. Organizat în colaborare cu numeroși specialiști, consultanți, oameni ai școlii, acest ciclu se adresează elevilor din clasele VII—XI. Ilustrând prin mijloace telegenice o serie de cunoștințe pe care și le însușesc în școală. Și, pentru ca el să suscite tot mai mult interesul tinerilor telespectatori, se caută în permanență forme noi de prezentare: experiențe, probleme de fizică, chimie și matematică distractivă, vizite în întreprinderi etc. S-a organizat, de asemenea, un ciclu de transmisii de la Aeroport, care au făcut cunoscute elevilor într-o formă atractivă elicopterul, avionul cu elice și parașuta, îmbogățindu-le cunoștințele privitoare la aerodinamică, la funcționarea motoarelor etc. Un alt ciclu de emisiuni le-a prezentat elevilor evoluția aparatelor de măsurat energia electrică, transformatorii, le-a înfățișat istoricul rezolvării unor probleme de fizică de la Faraday și până în zilele noastre.

La toate aceste emisiuni, menite să completeze cunoștințele de fizică, chimie sau matematică predate în școală, să dezvolte interesul elevilor pentru știință și tehnică, este evidentă încercarea de a se evita dublarea lecțiilor, de a se înlătura caracterul sec, pur didacticist, șablonizarea. Numeroase scrisori primite din toate colțurile țării sint o mărturie grăitoare a faptului că emisiunile tehnice pentru tineret sint pe placul celor cărora li se adresează și contribuie larg la îmbunătățirea pregătirii lor.

Un conținut interesant și o formă atractivă are și ciclul de emisiuni intitulat „Drumul spre calificare”. În cadrul căruia elevii din școlile profesionale vorbesc despre frumusețea meseriei pe care o învață, despre mașinile la care lucrează, despre minunatele perspective ce li se deschid.

De un deosebit succes se bucură în rândul tinerilor telespectatori emisiunile care poartă numele eroului lor, căpitanul Val Vîrtej. Călătorind în era preistorică sau în anul 2000, pe Marea Sarmatică sau în Insula Paștelui, schimbând vaporul cu avionul și avionul cu nava cosmică, echipajul căpitanului Val Vîrtej alcătuiește cu ingeniozitate cele mai variate și fantastice itinerarii, trece prin situații neobișnuite, rezolvă toate problemele ce se ivesc în timpul călătoriei. Și astfel, răspunzînd dorului de a cunoaște tîneturi îndepărtate, atît de caracteristice adolescenților, răspunzînd romantismului lor, atracției pe care o arată pentru tot ce este neprevăzut aventuros, emisiunile intitulate „Căpitanul Val Vîrtej” dezvoltă în rîndurile copiilor și tinerilor spiritul tovarășesc, curajul, dirigența, perseverența, îi învață să lupte pentru biruirea oricăror piedici.

Îi atrag mult pe elevii și emisiunile în care se prezintă vizite la Muzeul de literatură, pagini din istoria muzicii sau a baletului, care largesc orizontul lor cultural. Același scop îi slujesc unele emisiuni ocazionale, cum sînt albumele artistice de amatori, care stimulează activitatea echipelor artistice, promovează cîntecul și dansul în rîndul tineretului școlar.

Foarte gustate de cei mici sînt emisiunile „Știți să desenați, copii?” care, dezvoltîndu-le interesul și aptitudinile pentru desen, au în același timp un bogat conținut educativ, pus în valoare prin mijloace ingenioase și atractive. Ținînd o legătură nemijlocită cu telespectatorii, emisiunea aceasta se află într-un permanent dialog cu ei, punîndu-le întrebări sau dîndu-le teme la care aceștia răspund, pînă de interes, prin poștă. Sute de plicuri au sosit, de exemplu, la redacție, ca răspuns la tema „Cum va arăta orașul sau satul meu cînd voi fi mare?”. În desenele lor copiii au dovedit că știu să observe cu istețime ceea ce este nou și se dezvoltă în viața patriei, că au imaginație vie, bogată, că sînt plini de voinție și optimism. La rîndul ei, emisiunea de desen intitulată „Cu «te rog» sau fără «te rog»” s-a bucurat și ea de un deosebit succes în rîndul copiilor. micii corespondenți folosind ori de cîte ori au prilejul, în scrisorile lor, cuvintele „te rog” în ghilimele, în amintirea celor prezentate în această emisiune. Emisiunile pentru copii și școlarii mici în care se transmit scenete, piese de teatru sau povestiri, emisiunea „Să ne confecționăm jucării”, ciclul de piese „Năzdrăvăniile vulpii” trezesc și ele, judecînd după scrisorile primite de redacție, un ecou deosebit în rîndurile celor mai tineri telespectatori.

Redacția nu-i uită pe copii și tinerii în rubrica de actualitate, care cuprinde adesea reportaje filmate oglîndind aspecte din activitatea pionierilor și școlarilor din întreaga țară, nici în „Telegenul săptămînii”, care reflectă și el cele mai semnificative evenimente din viața lor.

Preocuparea intensă pentru continua îmbunătățire a conținutului și formelor de prezentare ale emisiunilor televizate adresate elevilor sint o cheazășie că școala va dobîndi, prin intermediul micului ecran, un ajutor de nădejde.

T. CREȚU

Acum cîțiva ani vorbeam de televiziune ca de ceva abstract și îndepărtat. Dar azi ea s-a încorporat existenței noastre ca telefonul, ca aragazul, ca frigiderul. Cutia dreptunghiulară a devenit un personaj din familie. În funcție de acest personaj se fixează programul de simbătă seara. Copiii gravitează în jurul lui. Noi, care îl vorbim uneori de rău, îi simțim lipsa cînd i s-a ars o lampă, iar bătrînii care ședeau altă dată ore în șir la geam, din nevoia de a vedea oameni, au descoperit prin el o fereastră care se deschide nu în curtea vecinului, ci spre lumea mare.

Televizorul ne face mai deștepti. Cu ajutorul lui colectivisatele merg la opera din Sofia și la jocurile de iarnă de la Innsbruck. El ne explică ce sînt tranzistorii și cum trăiesc cangurii. Faceți o statistică în orice casă cu televizor și veți constata o creștere impresionantă a cunoștințelor pe cap de locuitor, pentru că televizorul operează pe principiul vaselor comunicante: ridică nivelul la toți deodată.

Influența este — fără indoială — considerabilă și se poate observa de la distanță, cu ochiul liber. Dar situația aceasta nouă pune o mulțime de întrebări noi și cea mai importantă dintre întrebări, pe toate meridianele, privește copiii. Ce răsunet are în casa noastră influența? Cum le modifică existența?

În jurul acestor semne de întrebare se înfruntă opiniile celor mai deosebite. Unii copii mînișcați de televiziune cu piine și pîrînții lor cer să fie vaccinați cu ser anti-televizivistic. Medicii vorbesc de tele-oboseală, iar pedagogii se plîng uneori că televizorul este cauza pentru care lecțiile nu se pregătesc așa cum trebuie. Indiferent, deci, de simpatia sau antipatia pe care televizorul o provoacă în rîndurile specialiștilor și nespecialiștilor este cert că televiziunea pune educatoarilor o serie de probleme noi.

O primă grupă de probleme apare oarecum și în afara programelor propriu-zise și itată ce spune o anchetă printre pîrînții și educatoarii „anti-tele”:

- televiziunea fascinează copiii și-i împiedică să se intereseze și de altceva;
- televiziunea îi ține închiși în casă;
- televiziunea îi face să se culce tîrziu;
- televiziunea îi enervează;
- televiziunea nu-i lasă să-și facă lecțiile.

Să recunoaștem, în aceste argumente sint o serie de adevăruri.

Da! Televiziunea este un element hipnotizant, uneori, chiar pentru cei mai în vîrstă, deci cu atît mai mult pentru cei mici. Mai ales în primele săptămîni de la inaugurarea aparatului, ecranul de sticlă este pentru copii ceea ce este un bec aprins pentru fluturii de noapte. În special pentru cei mici de tot care, vrăjii de ce se mișcă în perimetrul dreptunghiular, inghit tot fără alegeare, fotbal și buletin meteorologic, tribuna economică și rețeta gospodinei. Dar iarăși să recunoaștem că, pe măsură ce curiozitatea se consumă, frenezia scade, iar cu vîrsta copiii își descoperă spiritul selectiv, își alege programele preferate, iar televizorul nu face decît să grăbească ascuțirea simțului critic.

Da! Televizorul îl fîntuiește în casă și seara, cînd ar trebui să viseze în pat, copilul palpitînd în fața ecranului casnic privind-o pe regină, mama lui Hamlet, sorbind din cupa cu otrăvă. Da! E adevărat. Dar de ce? Din cauza televizorului? N-are oare mai curînd dreptate Shakespeare cînd spune că orice „de ce” își are „pentru ce”-ul lui? N-are mai curînd dreptate un comentator care scrie: „Dacă spun: „e timpul să te duci la culcare” fetița merge să se culce, cu televizor sau fără televizor. Pentru că am autoritate; cînd copilul începe să facă teatru, să smiorcăie și să inventeze tot felul de pretexte, televizorul n-are aici nimic de-a face, pentru că singura explicație este că n-am autoritate”.

Și încă o dată, da! Televizorul lucrează asupra sistemului nervos așa cum lucrează zeci de elemente ale existenței noastre mecanizate. Specialiștii pot da aici detalii interesante și explicații pline de învățămînte. Dar orice analiză trebuie să pornească de la un punct de vedere lucid. Străbunicii noștri care nu văzuseră avioane au fost mai calmi decît bunicii noștri, iar bunicii străbunicilor noștri, care nu știau de locomotiva lui Stephenson, erau și mai calmi. Cînd rudele noastre de de mult mergeau la cules de fructe sau pescuiau în fața locuinței lacustre nimeni nu suferea din cauza radioului cu tranzistori sau a claxonatului. Dar noi ne-am născut acum, într-un secol în care au dispărut brutozaurii, dar au apărut televizoarele, aceste uimitoare televizoare pe care copiii copiilor noștri le vor privi cu îngăduința cu care ne uităm noi azi la oalc lui Papin. Orice analiză trebuie să pornească de la date obiective pentru că nimeni nu va accepta să se întoarcă la o existență pastorală ca sa scape de zbrîntitul telefonului, de uruiul liftului, de soneria ceasului deșteptător.

În sfîrșit, un ultim punct spinos: televiziunea și lecțiile. Simplificînd lucrurile, sigur că s-ar putea răspunde răspicat: dacă un copil nu este silitor, el va trage chinul ca și pînă acum, numai că televizorul îi va pune la îndemînă un pretext în plus. Dacă nu vrem însă să simplificăm trebuie să recunoaștem că aparatul cu ecran rămîne un element de ispită, și nu numai pentru cei mici. Și ce bine ar putea fi să putem curăți lumea de ispite — să mai vorbesc pentru noi, dar cel puțin pentru copiii noștri! Dar asta nu e cu puțină și apoi, s-o recunoaștem, ispită aceasta face parte dintre cele mai puțin vinovate.

Cei de făcut? Aici desigur răspunsul îl va da controlul celui mare și, cu timpul, conștiința celui mic. Asta în ceea ce privește învățătura organizată. În ceea ce privește absorbția de cunoștințe în general, aici trebuie să recunoaștem fără reticențe că televizorul este unul din factorii cei mai activi în sensibilizarea fondului apercceptiv. El face să crească receptivitatea copilului la cunoștințe noi, îi stimulează interesul pentru cutare sau cutare disciplină, îl face mai permeabil la cultură.

A doua grupă de probleme este în legătură cu programele propriu-zise. Din capul locului trebuie să facem aici o distincție, în funcție de vîrsta publicului. Pentru preșcolarii televiziunea noastră are o serie de emisiuni reușite: teatru de păpuși, filme de desene animate și acest faimos Așchiuță, asaltat nu numai de scrisorile copiilor, ci și ale pîrînților, care vîd în el un ajutor: „dragă Așchiuță, să-l critici pe băiatul meu că nu mîنینcă și nu vorbește frumos”.

Pentru școlarii pînă în jurul vîrstei de 14 ani televiziunea a creat o serie de rubrici vii și interesante, care sint urmărite cu plăcere și de telespectatorii ce au părăsit de mulți ani băncile școlii. Există o evidentă și insisten-

tă preocupare pentru instruirea școlarilor care se traduce în tot felul de inițiative și mai ales în acele rodnice vizite în muzee. Există o preocupare de a stimula spiritul de observație și a da pînteni fanteziei și nimic nu poate s-o exemplifice mai fericit decît foarte populara emisie „Știți să desenați, copii?”. Există și o înțelegere a nevoii de evadare în neobișnuit a oricărui omuleț — și Val Vîrtej, cu peripețiile sale fantastice, desigur de aici a fiș-nit.

Dar pentru cei mai mari, pentru adolescenți, pentru tineri? Aici există un mare loc alb, pentru că ceea ce se face este, încă, cu totul și cu totul nesatisfăcător. Pentru copii, da, avem programe inteligente, variate și destul de complexe. Să sperăm că nu este departe ziua cînd televiziunea va începe să umple și a acest mare gol care se află pe locul unde ar trebui să figureze emisiuni care să dea răspunsuri nemurărilor și complicatelor probleme ale adolescenței.

În afară de acest deziderat fundamental, sigur că programele destinate școlarilor fac să apară în fața noastră o serie de alte noi probleme legate de tele-literatură, tele-dramaturgia, tele-cinematografia, tele-publicistica destinată copiilor. Veriga principală a oricărei discuții în aceste domenii o dă, după părerea noastră, spiritul în care este înțeles caracterul didactic al programelor, pentru că fără indoială, mîrturisit sau nu, principala trăsătură a acestor emisii destinate copiilor din didacticism pornește. Aici se înfruntă — credem noi — două atitudini. Dominantă este tendința de a-i învăța pe copii într-un mod plăcut, spiritual, degajat. Așa se dau cunoștințele în foiletoanele cu Val Vîrtej, așa se discută cu copiii la „Știți să desenați, copii?”. Într-o asemenea concepție sint lucrate multe scenete, care ne-au încîntat prin tact și imaginație.

Unele emisiuni dovedesc însă că, paralel și în opoziție cu tendința de a transmite într-un mod plăcut cunoștințele, stau susținători unui didacticism solemn, decolorat și aspru. Convorbirile de la Muzeul de literatură de multe ori aveau aerul unei competiții între cîțiva premianți sirgincioși care se întrec să reproducă paragrafe din manualele școlare. Și teamă ne este că vizitele la Muzeul tehnic, așa cum au început, cu o avalanșă de erudiție glacială, să nu apuce pe același drum. Să fim bine înțeleși. Dorința noastră nu este de a camufla caracterul didactic al unor emisii care sint prin esența lor didactice. Cunoștințele interesante nu sint niște bomboane amare care trebuie înfășurate într-un strat de ciocolată pentru ca să poată fi înghițite. Dar lipsa de umor, crisparea solemnă creează o atmosferă rău conducătoare de cunoștințe.

Redacția emisiilor pentru copii de la televiziune a dat multe dovezi de inteligență și, sintem siguri, le va da și în viitor, reprimînd cu mai multă convingere tot ce ține de acest didacticism uscat, osos și rece.

ILEANA COSTIN

O emisiune mult apreciată de elevii — „Căpitanul Val Vîrtej”

Lectii LECTII

Lucrări practice agricole de primăvară

Activitatea practică pe care o desfășoară în această perioadă elevii școlilor generale de 8 ani de la sate este orientată spre pregătirea lucrărilor de primăvară.

De exemplu, în multe școli elevii verifică sub îndrumarea profesorilor de specialitate puterea de germinație a semințelor existente în gospodăria colectivă, în deosebi a aceluia care urmează a se însămînța în primăvară, cercetează condițiile de depozitare a furajelor, se ocupă de identificarea acestora după aspect (fin natural, artificial, grosier etc.), fac aprecieri calitative asupra silozurilor, studiază metode de amestecuri, pregătesc furaje pentru hrana animalelor etc. În întreprinderile anexe ale unităților agricole elevii participă la lucrările de revizuire și repararea a inventarului mărunț, a tocurilor și ramelor de răsadnițe, a mijloacelor rutiere.

O deosebită atenție se cuvine a fi acordată lucrărilor agricole care se pot executa în cîmp. În acest scop este necesar să se verifice dacă elevii cunosc bine uneltele și mașinile ce se folosesc în campania de primăvară, precum și timpul potrivit pentru întrebunțarea lor, dacă cunosc solul și fenomenele ce se petrec în el.

Este bine ca activitățile practice organizate cu elevii în această perioadă în cîmp să fie orientate în direcția asigurării unei vegetații normale a semănăturilor de toamnă și spre pregătirea și asigurarea condițiilor optime pentru semănăturile de primăvară. Ei vom deprinde astfel pe elevi să verifice periodic, la plantele de cîmp semănate toamna, rezistența față de condițiile nefavorabile din timpul iernii (gerul, excesul de umiditate, lipsa de aer sub zăpadă, atacul diferitelor boli criptogamice etc.). În acest scop putem efectua cu ei operația de distrugere a crustei de gheață formată direct pe plantă sau deasupra zăpezii pe culturile de toamnă, învățându-i să lucreze cu tăvălugul ghimpat sau cu grapa. Pentru prevenirea mușcării, asfixierii și etiolării plantelor atunci cînd stratul de zăpadă este mare și afinat, vom executa lucrări de indesare a stratului de zăpadă cu tăvălugul neted. Este nimerit de asemenea să le explicăm elevilor importanța și mijloacele de reținere a zăpezii deasupra culturilor sau a terenurilor care vor fi însămînțate, în scopul asigurării unei provizii de apă în sol. În același timp, după fiecare schimbare a vremii vom executa în cîmp controlul de iarnă al culturilor, deprinzându-i pe elevi să observe starea plantelor prin înlăturarea zăpezii, să controleze modul de înfrățire și să efectueze controlul plantelor care nu sînt acoperite. Dacă cerealele de toamnă ies din iarnă puternic dezrădăcinate (descălțate), le vom explica elevilor necesitatea aplicării unei lucrări cu tăvălugul, antrenându-i să participe nemijlocit la această lucrare.

Primăvara, toate culturile se grăbează pentru distrugerea crustei. Totodată, se trece la curățirea paștilor, a fînțelor naturale și artificiale de resturile vegetale, la distrugerea mușuroaielor, la împrăștierea îngrășămintelor etc. Toate aceste lucrări pot forma obiectul unor interesante lecții practice pe terenul gospodăriei colective. De asemenea, elevii pot participa la lucrările menite să asigure condițiile optime de semănare a culturilor de primăvară — afinarea arăturilor, mărunțirea arăturilor de toamnă ș.a.m.d.

Terenurile care nu au fost lu-

crate cu plugul în toamnă se ară în ferestrele din timpul iernii la o adîncime de 18—20 cm. Arătura de primăvară poate constitui tema unor instructive aplicații practice pe teren, dacă avem grijă să le amintim elevilor că solul se ară atunci cînd pămîntul se revarsă pe cormană, folosindu-se obligatoriu în agregat și grapa stelată pentru mărunțire, și că terenurile compacte se grăpează mai tirziu, după ce brazdele încep să inflorescă.

Spre sfîrșitul lunii februarie și începutul lunii martie elevii vor putea participa la însămînțarea plantelor din epoca I — mazărea, borceașul, ovăzul etc. O atenție deosebită trebuie acordată în această perioadă și pregătirii terenurilor pentru cultura plantelor din epoca a II-a, cum sînt porumbul, sfecla, floarea-soarelui etc.

Foarte interesante și instructive pentru elevi sînt și lucrările de fertilizare a solului cu îngrășăminte minerale și organice. De aceea este bine să-i antrenăm la lucrările de transport și depozitare a îngrășămintelor în cîmp și paralel cu aceasta la construirea platformei de bălegar.

Lucrînd alături de colectivități, elevii pot participa în această perioadă la sortarea, pregătirea și tratarea semințelor, la determinarea cantității de semințe necesare la ha, a valorii culturale a semințelor, învăț să minuiască mașinile agricole, să aprecieze calitatea lucrărilor, să stabilească epocile optime de plantare în funcție de climă, sol și cerințele plantelor.

Deosebit de bogate și variate sînt încă de pe acum, din perioada nefavorabilă ieșirii pe teren, lucrările de hortivicultură. Bunăoară, pe lângă controlul vegetativ al legumelor însămînțate în toamnă, se întreprind lucrări de pregătire a solului și de producere a răsadurilor timpurii și semitimpurii. În cîmp, în epoca I se efectuează însămînțări de usturoi, ceapă de arpagic, mazăre, spanac, mărar, pătrunjel, salată, ridichi și bob. De asemenea, se pregătește terenul pentru irigații și pentru plantarea semincerilor de varză, morcov, pătrunjel etc.

În cultura forțată salata și ridichile sînt deja însămînțate în răsadnițe. Este indicat ca elevii să aplice lucrările de întreținere a răsadurilor și, în același timp, să pregătească noi paturi de răsadnițe care urmează a fi însămînțate cu legume timpurii și semitimpurii. De exemplu, în lunile februarie și martie pot fi însămînțate în răsadnițe calde sau în cîmp varza timpurie, țelina, ardei, roșiile, spanacul etc.

Pregătind cultivarea legumelor timpurii și semitimpurii elevii pot aranja bălegarul în platforme preîncălzitoare, cu lățimea de 2—5 m, înălțimea de 1,2—1,5 m și lungimea în funcție de cantitățile necesare de bălegar. În asemenea platforme bălegarul se așează afinat și, dacă este prea uscat, se umectează. După 5—6 zile îl vom așeza în paturi groase de 60—80 cm pentru răsadnițele calde și de 40—60 cm pentru cele semicalde. Apoi vom instala tocurile (dezinfectate în prealabil cu o soluție de formol 3—4 la sută, piatră vinată 2 la sută și var gras 2—3 la sută). După 3—5 zile, cînd geamurile se aburesc, vom adăuga un strat de pămînt de 10—15 cm în cazul cînd răsadul se va repica, sau de 18—20 cm dacă nu se va repica. Ei vom îndruma pe elevi ca la pregătirea amestecurilor de pămînt să folosească pămînt de țelină, compost, mraniță, pămînt de frunze, turbă și nisip. De asemenea, vom

avea grijă să le facem cunoscute din timp amestecurile de pămînt pentru diferite răsaduri. Ei vom îndruma totodată pe elevi ca înainte de introducerea pămîntului în răsadniță să-l dezinfecteze cu o soluție de formol 4 la sută, pentru a-l feri de dăunători.

Pe elevii clasei a VI-a îi putem antrena la lucrări de însămînțare în răsadniță, lucrări care se fac în rînduri, cu marculatorul, la o temperatură de 16—22° C pentru tomate. Le vom atrage, firește, atenția asupra necesității de a respecta distanțele și adîncimea de semănat și le vom arăta că operația se termină acoperind semințele cu un strat de amestec de pămînt compus dintr-o parte de mraniță și două părți nisip, după care se trasează și se udă.

După însămînțarea elevii pot participa la lucrările de supraveghere a răsadurilor, îngrijindu-se să le asigure lumină prin păstrarea ferestrelor (ramelor) curate și prin umbrirea lor în zilele cu soare puternic.

O lucrare importantă este și udatul răsadurilor, care în lunile din timpul iernii are loc la amiază, în martie dimineața iar în aprilie și mai seara. Tot atît de însemnate sînt lucrările de asigurare a circulației aerului în două sensuri prin ridicarea ramelor, lucrările de plivit, de distrugere a crustei sau măsurile contra dăunătorilor.

În pomocultură activitățile practice se pot organiza și desfășura pe sectoare. De pildă, în pepiniere elevii pot verifica condițiile în care se păstrează pomii, butașii și semințele stratificate, pot recolta altoi, pot efectua altoiri la masă. În același timp, se pot începe lucrările de forțare a puieților altoiți. În cîmp, în luna martie îi putem antrena pe elevi la altoirea puieților neprinși, la însămînțarea semințelor de pomi în școala de puieți, la lucrările de tăiere la cep, la proiectarea coroanei și la stropirile de primăvară pentru combaterea dăunătorilor. În livadă se pot efectua alte lucrări, cum sînt strîngerea și distrugerea cuiburilor de omizi, tăierea de rărire, corecția și rodirea în zilele calde, înlăturarea drajonilor, continuarea stropirilor contra dăunătorilor, văruierea pomilor. Tot acum poate să înceapă alcătuirea colecțiilor de ramuri și li se dau elevilor indicații de alcătuire a mugurilor.

În sectorul viticol elevii pot efectua lucrări de revizuire a spalierei, pot participa la pregătirea terenului pentru noi plantări și la plantarea propriuzisă, iar spre sfîrșitul lunii martie la lucrările de desmușuroire și tăiere. Este bine totodată să se procure necesarul de portaitoi și coarde altoi pentru producerea materialului săditor, iar apoi să se treacă la lucrările de altoire și forțare, în așa fel încît în luna aprilie să înceapă plantarea în cîmp a butașilor.

Lucrări practice variate și interesante se pot organiza și în sectorul zootehnic, unde elevii pot participa la lucrări de întreținere și creștere a animalelor tinere, la alcătuirea rațiilor alimentare pentru animalele productive, la prevenirea și combaterea bolilor.

Întreaga muncă practică pe care o vor desfășura profesorii de agricultură cu elevii lor trebuie să se bazeze pe o colaborare permanentă cu specialiștii din gospodăria colectivă, cei mai în măsură să indice timpul și mijloacele prin care se poate efectua fiecare lucrare

Ing. agronom M. VLADUȚ

Lucrări practice agricole în seră

În clasa I

Deprinderi corecte de calcul

Printre cele mai importante sarcini care trebuie rezolvate în cadrul predării aritmeticii la clasa I se numără la loc de frunte înarmarea copiilor cu deprinderea de a efectua corect calculele.

După cum se știe, încă de la efectuarea adunărilor și scăderilor cu 1 apar forme variate de prezentare în scris a exercițiilor a căror rezolvare are o importanță deosebită în privința deprinderii elevilor de a calcula corect. De exemplu, elevilor li se cere să rezolve în scris exerciții de tipul $2 = 1 + ?$; $1 + ? = 2$ etc., după ce, bineînțeles, ei și-au însușit tehnica adunării și scăderii și au înțeles că rezultatele acestor operații sînt cuprinse integral în termenii lor. Rămîne deci ca în prezentarea exercițiilor a căror rezolvare necesită utilizarea unei operații diferite de cea pe care aparent o cuprind (de exemplu $2 = 1 + ?$) să-i facem să înțeleagă tocmai acest lucru — în cazul exemplului dat, bunăoară, că adevăratele cale de rezolvare este scăderea.

Totuși în practica unor învățători și chiar în unele metodici de specialitate este indicată drept cale pentru rezolvarea unui exercițiu de acest fel tot adunarea, datorită faptului că în operație intervine doar o unitate. În mod obișnuit se procedează prin încercări, care în cazul respectiv reușesc din prima dată. Acest procedeu duce însă, după părerea mea, la deprinderi greșite, întrucît școlarii încearcă să-l aplice și la operații cu unități mai mari la care, evident, încercările fie că nu reușesc, fie că răpesc o mulțime de timp.

Consider, de aceea, că este mai indicat să-i orientăm de la început pe elevi spre analiza fiecărui exercițiu, pentru a-și da seama dacă semnul operației din cadrul lui indică direct operația ce trebuie efectuată, sau dacă nu cumva este vorba de operație contrară. În acest fel îi ajutăm să înțeleagă și felul cum se face proba exercițiilor și, în același timp, le exersăm gîndirea, contribuim la dezvoltarea ei.

Experiența mi-a arătat că cel mai bun mijloc pentru aceasta este de a prezenta exercițiile în cadrul unor probleme. Și, pentru ca elevii să înțeleagă direct legătura între exercițiu și problema ce-l cuprinde, am scris exercițiul pe tablă, l-am citit împreună cu elevii și abia apoi am prezentat problema. De exemplu, pentru exercițiul $2 = 1 + ?$ am alcătuit problema următoare: „Ileana are două uniforme școlare. O uniformă o avea de pămîntii ei. Cîte uniforme a mai primit la Pcmul de iarnă?” În timpul enunțării

problemei, pe măsură ce ajungeam la fiecare mărime, o arătam în exercițiul de pe tablă. Totodată, ca să nu mă depărtez de scopul pe care-l urmăream prin rezolvarea problemei, am analizat sumar conținutul ei, revenind la enunțarea exercițiului de pe tablă: două uniforme = o uniformă și cu cite uniforme? Deși majoritatea elevilor au formulat răspunsuri corecte, am subliniat în mod deosebit caracterul operației efectuate pe tablă.

În continuare am mai prezentat o problemă și cîteva exerciții asemănătoare.

În felul acesta am procedat și la rezolvarea exercițiilor care urmau în manual. Pentru exercițiile $1 + ? = 2$ și $? + 1 = 2$ am alcătuit probleme cum este, de pildă, următoarea: „Sanda avea în penar un creion colorat. Cîte creioane colorate i-a mai pus tatăl ei, dacă a doua zi a găsit două creioane colorate în penar?”

Am atras permanent atenția copiilor asupra semnului întrebării care ține locul termenului necunoscut și am insistat asupra căii de rezolvare a exercițiilor de acest fel, deoarece în construcția lor lipsește un termen, pe care îl aflăm scăzînd din rezultat termenul cunoscut.

După rezolvarea mai multor exerciții, am desprins o concluzie care a servit de regulă în cazul tuturor operațiilor asemănătoare. Elevii au înțeles că atunci cînd dintr-o operație de adunare lipsește un termen, pentru a-l afla este necesar să scădem termenul cunoscut din rezultat. Aceasta i-a ajutat să se descurce cu ușurință cînd au trecut la operațiile cu unități de ordinul al doilea, ca de exemplu $4 + ? = 18$; $? + 6 = 17$; $16 = 3 + ?$ etc., pe care nu le-ar mai fi putut rezolva prin simple încercări.

Caut continuu să aleg astfel problemele încît însuși conținutul lor să indice elevilor calea de rezolvare a exercițiului. Bunăoară, pentru exercițiul $? - 2 = 8$ am dat următoarea problemă: Lina a cumpărat cu 2 lei o prăjitură și a mai rămas cu 8 lei. Cîți lei a avut? Formulată în acest fel, problema le-a sugerat elevilor că pentru a afla rezultatul trebuie să efectueze adunarea $2 + 8 = 10$, deși în forma inițială de prezentare exercițiului apare ca o scădere.

Astfel ei își însușesc cu ușurință și nu în mod mecanic, ci logic, procedeele de rezolvare a variatelor forme pe care le îmbracă exercițiile de adunare și scădere.

Inv. NICULINA BĂDICI,
Tr. Măgurele

Fișa literară — ajutor eficient în lectura elevilor

Una din problemele pe care trebuie să le rezolve profesorii de limba română în predarea literaturii la cursul mediu o constituie asigurarea lecturii integrale de către elevi a operelor ce se studiază la lecții, precum și a celor recomandate a fi citite suplimentar.

Programa pentru clasa a VIII-a arată că operele recomandate pentru lectura suplimentară (și, adăugăm noi, și cele care se analizează în orele de curs) în special cele mai întinse — nuvela, romanul, comedia, epopeea — nu pot fi citite de la o lecție la alta. Ca urmare, ele trebuie indicate elevilor încă de la începutul anului școlar, ba chiar înaintea vacanței de vară. În același timp programa cere profesorilor să-i îndrume pe elevi în ținerea unei evidențe riguroase a lecturii lor în caiete speciale, în care să noteze date generale asupra operei, să aplice noțiunile de teorie a literaturii la opera citită etc. La rândul ei, programa pentru clasele IX—X cere ca elevii să fie îndrumați să-și facă însemnări în cursul lecturii, să scoată ideile esențiale, să noteze pasajele cele mai caracteristice din punct de vedere ideologic și artistic.

În realizarea acestor cerințe se ivesc unele probleme. Nu mă voi opri la cele legate de sistemul de funcționare a bibliotecilor școlare, de lipsa unei concordante — greu de realizat, ce-i drept — între cerințele programelor școlare și reeditarea diferitelor opere clasice, ci la o problemă de ordin metodic, privind modul cum îi învățăm pe elevi să-și facă însemnări despre ceea ce citesc.

Experiența proprie m-a convins că lectura literară își atinge scopul dacă profesorul reușește să arate elevilor modul cel mai eficient de consemnare sintetică a operei citite. Se pune însă întrebarea: ce să cerem elevilor, ce indicații să le dăm în această privință, ce să scrie ei în acele „caiete speciale“ de care vorbește programa? Să le cerem rezumate voluminoase? Să le pretindem să precizeze și tema operei citite, să caracterizeze și personajele, în-

ainte ca acestea să fie studiate amplu în clasă?

Cred că aceste însemnări nu trebuie să răpească prea mult timp elevilor, că trebuie găsită o cale să le dea posibilitatea să noteze esențialul, adică acel strict necesar de care vor avea nevoie pentru analizarea operei în clasă. Într-adevăr, înainte de a fi studiat o operă sub conducerea profesorului, elevul nu poate face o analiză temeinică a ei. Cred, de aceea, că însemnările din „caietele speciale“ trebuie să aibă numai rolul de a ajuta pe elevi să-și aducă aminte, repede și cât mai fidel, de întregul conținut al operei citite. Evident, cei cu aptitudini speciale pot să-și noteze și impresiile, însă de aici nu se poate scoate o normă cu caracter general.

Mulți profesori recomandă elevilor, pentru consemnarea lecturii, fișa literară. Aceasta este, după părerea noastră un bun auxiliar în lectura individuală, pe care profesorul îl poate folosi în chip variat, în funcție de specificul școlii și de nivelul elevilor.

Este bine, cred, ca fișa literară să fie redusă la cât mai puține puncte, în așa fel încât ea să poată sintetiza în 3-4 pagini (uneori și mai puțin) ceea ce este esențial în opera citită. Intocmită cât mai simplu, ea va trebui să constituie, prin însăși structura ei, o atracție pentru elevi, să devină o necesitate în sistemul lor de lucru.

Iată ce ar putea conține, după mine, o asemenea fișă: autorul operei, titlul, editura și anul, anul primei apariții, numele autorului prefeței sau al studiului introductiv, ideile mai importante din prefață ori din studiul introductiv, subiectul operei, eventual tema, gruparea personajelor, capitole ori fragmente mai importante, completări, bibliografie (articole și studii despre opera respectivă).

Socotesc că fișa trebuie să menționeze numele autorului pentru a-l pune pe elev în situația să se rețină mai bine particularitățile lui ortografice, mai ales în cazul creațiilor din literatura

universală. Pentru același motiv mi se pare necesară menționarea titlului operei.

Consider importantă lectura prefeței sau studiului introductiv și consemnarea ideilor cuprinse aci pentru că ele constituie, până la explicațiile din timpul orelor de curs, o călăuză sigură. În ce privește tema, întrucât e greu ca elevii s-o sesizeze și s-o formuleze corect din punct de vedere ideologic, ea poate lipsi din fișa literară. Dacă e trecută, e bine să se lase 4-5 rânduri libere, pentru a fi completate după analizarea operei în clasă.

Gruparea personajelor nu comportă, cred, prea mare dificultate pentru elevi, în schimb îi ajută să adincească mai bine configurația operei, în timp ce menționarea capitolelor ori fragmentelor pe care ei le găsesc mai importante îi pune în situația să facă aprecieri asupra operei, să compare valoarea și ponderea fiecărui capitol în ansamblul ei.

La punctul „completări“ recomand de obicei să se lase spațiu alb pentru că aici cer elevilor ca, după analizarea operei în clasă, să scrie lucrurile mai importante pe care nu le-au sesizat singuri.

Folosesc fișa literară după modelul celui mai de sus numai în cazul operelor mai întinse (nuvele, romane, piese de teatru etc.), nu și în cazul poeziilor scurte. Aceasta înseamnă că numărul fișelor literare nu trebuie să fie mai mare de 8-10 într-un an (poate mai multe la clasa a XI-a). Astfel, departe de a constitui o obligație în plus, aceste fișe, pentru care se pot utiliza filele unui caiet obișnuit, sint alcătuite cu plăcere de elevi, la fel ca alcătuirea unui album fotografic ori a unei colecții de mărci poștale...

Spusele din articolul de față sint izvorâte dintr-o experiență personală, care a dat rezultate bune în strădaniile de a-i pregăti cit mai temeinic pe elevi.

Prof. VLADIMIR DOGARU

Consultarea noilor cărți sosită la biblioteca școlii

La lecțiile despre siliciu și compușii săi

Pregătindu-mă pentru predarea cunoștințelor despre siliciu, îmi propun să încep cu explicația poziției acestuia în sistemul periodic al elementelor, scoțind în evidență proprietățile prin care se aseamănă cu carbonul.

Organizându-mi lecția pe baza acestei analogii, voi explica valența atomului de siliciu ca fiind, la fel cu cea a atomului de carbon, o consecință a configurației electronice de pe stratul de valență, ceea ce face ca atât carbonul cât și siliciul să aibă în combinațiile lor cele mai stabile valența patru, egală cu numărul electronilor de valență de pe acest strat. Voi pune de asemenea accentul pe explicarea caracterului neutru al atomilor de siliciu, care ca și cei de carbon au proprietatea de a se lega între ei și de a se lega de o multime de alte elemente chimice, arătând elevilor că asemănarea dintre aceste două elemente este vădită și în combinațiile lor cu hidrogenul. Astfel ei vor înțelege că în timp ce carbonul formează cu hidrogenul combinații organice denumite hidrocarburi, siliciul cu hidrogenul dau combinații organice denumite silani. Și, în sfârșit, pe linia asemănărilor principale dintre aceste două elemente le voi vorbi elevilor despre caracterul de reducător al siliciului.

Asemănarea dintre carbon și siliciu va ușura și înțelegerea noțiunilor despre oxizii, acidul, sărurile și hidrurile acestui element. Bazându-mă pe cunoștințele dobândite anterior de elevi despre bioxidul de carbon, care este anhidrida acidului carbonic voi putea înlesni înțelegerea cunoștințelor despre bioxidul de siliciu, denumit și anhidrida acidului silicic. Referindu-mă la bioxidul de siliciu voi preciza că acesta, spre deosebire de celelalte anhidride studiate, nu reacționează direct cu apa pentru a forma acid silicic.

La prima privire elevii ar putea socoti că această proprietate, specifică bioxidului de siliciu, îl scoate din grupa anhidridelor. De aceea le voi explica că, deși este rezistent la acțiunea apei, a acizilor și a bazelor, bioxidul de siliciu reacționează totuși, în condiții speciale de temperatură, cu unele baze puternice, dând săruri denumite silicați și că, în anumite cazuri, anhidrida silicică are și proprietatea de a în-

locui anhidridele volatile din sărurile respective, dând săruri de siliciu. Elevii vor înțelege astfel că, deși bioxidul de siliciu nu reacționează direct cu apa, totuși, datorită acestor proprietăți ale sale, el se comportă ca o anhidridă a acidului silicic.

O dată lămurite aceste particularități ale anhidridei acidului silicic se asigură și înțelegerea cunoștințelor despre acidul silicic și sărurile lui. Pe baza cunoașterii asemănării din punct de vedere chimic a acestui acid cu acidul carbonic și a proprietăților specifice anhidridei lui, elevii își vor da singuri seama că metodele de preparare a acestor doi acizi diferă, în timp ce formulele lor sint asemănătoare, după cum tot asemănătoare sint o serie de reacții, cum ar fi, de pildă, reacția de descompunere termică și reacția cu metalele sau cu hidroxizii pentru a da săruri.

Un element nou în predarea acestui capitol îl vor constitui cunoștințele despre importanța practică a unor compuși ai siliciului, cum sint, de exemplu, bioxidul de siliciu sau cuarțul, sărurile de siliciu — printre care mă voi opri la silicatul de aluminiu (mica), la silicatul de magneziu (azbestul), la silicatul de magneziu hidratat (talcul), la silicatul de aluminiu și beriliu (smaraldul). Voi căuta să sporesc interesul elevilor vorbindu-le pe larg despre sticlă, produs industrial important și bine cunoscut, care reprezintă un amestec de silicați solubili și insolubili.

Desigur că, pe lângă stabilirea analogiilor între proprietățile siliciului și proprietățile carbonului, voi scoate în evidență și însușirile specifice, care-l individualizează (proprietăți fizice, unele proprietăți chimice, stare naturală etc.).

Socotesc că în acest fel voi putea ușura însușirea noțiunilor noi, îi voi ajuta pe elevi să aprofundeze cele studiate cu privire la chimia carbonului, îi voi face să înțeleagă mai bine rațiunea care a stat la baza alcătuirii grupelor și perioadelor din sistemul periodic al elementelor și îi voi face să-și dea seama de înălțuirea logică a cunoștințelor predate, de unitatea interioară a diferitelor capitole ale chimiei.

C. DEMETRESCU

Predarea definiției metrului

Programa de fizică prevede studierea în clasa a VI-a a temei „Măsuri de lungime“. Desigur că în această clasă nu li se poate da elevilor definiția metrului după Sistemul Internațional, definiție care presupune cunoștințe despre nivelele de energie ale atomului și despre emisiunea de energie de către atom. Cum nu este însă nimerit să se reia nici definiția prezentată în clasa a II-a și a III-a: „metrul este unitatea principală pentru măsurarea lungimilor“, nu ne rămâne decât să recurgem, așa cum face de altfel manualul, la definiția care arată că lungimea metrului este aproximativ egală cu a 40 000 000-a parte din lungimea meridianului pământesc. Această definiție este satisfăcătoare, întrucât elevii știu, de la lecțiile de geografie din clasa a V-a ce este meridianul pământesc, iar eroarea de aproape 0,2 mm pe metru față de măsurătorile exacte ale meridianului poate fi neglijată la calcule aproximative.

În clasa a VIII-a programa de fizică prevede studierea sistemului practic MKFS, iar manualul alcătuit de V. Atanasiu și M. Gall dă definiția metrului după Sistemul Internațional, prezentându-l ca un anumit multiplu al lungimii de undă a radiației portocalii a kriptonului 86. Înțelegerea acestei definiții cere însă ca predarea fizicii în clasa a VIII-a să

înceapă cu studiul undelor, ceea ce este desigur imposibil. De aceea se impune, după părerea mea, să rămânem la definiția dată în clasa a VI-a — bine înțeles adăucind-o — și să arătăm astfel distanța dintre cele două repere ale metrului etalon, vorbindu-le totodată despre condițiile speciale în care este păstrat metrul etalon.

Tot în clasa a VIII-a trebuie să facem cunoscute elevilor prefixele și simbolurile pentru multiplii și submultiplii zecimali ai metrului: prefixele tera, giga, mega, kilo, hecto și deca, cu simbolurile T, G, M, k, h, da, pentru formarea multiplilor, și prefixele deci, centi, mili, micro, nano, pico, având ca simbol d, c, μ , n, p, — pentru formarea submultiplilor.

Socotesc important să se arate elevilor că, în cazul când nu pot avea loc confuzii se poate folosi pentru micrometru (μm), scrierea prescurtată μ (micron) și să precizăm că nu se mai folosesc prefixe compuse, dând ca exemplu bunăoară faptul că nu se mai scrie milimieron ($\text{m}\mu$), ci nanometru (nm).

Fizica pentru clasa a XI-a, de Gh. Vieroșeanu, cuprinde la pag. 217, după tema, „Clasificarea spectrelor“, o observație în care se dă definiția metrului după Sistemul Internațional. Consider însă că întrucât pentru explicarea acestei

definiții sint necesare cunoștințe despre nivelele energetice ale atomului și despre emisiunea de energie de către atom, este bine să fie dată abia după predarea acestor teme în cadrul capitolului despre structura atomului. Aici va fi locul să subliniem că datorită noii definiții a crescut de 100 de ori precizia de măsurare, eroarea de reproducere fiind acum de ordinul miime de micron și că în același timp s-a realizat un „etalon natural“ bazat pe o mărime invariabilă din natură, care permite oricărui laborator metrologic să-și realizeze singur unitatea de lungime cu precizia maximă posibilă, fără a recurge la intercompararea periodică a etaloanelor cu cel de la Sevres.

Prof. TRAIAN M. POPESCU
Școala medie nr. 6 Ploiești

Recompensele, un important mijloc de educație

Intr-un articol anterior („Sanctiuni educative” — Gazeta învățământului nr. 730 din 22 noiembrie 1963), vorbeam despre caracterul educativ al sancțiunilor și de unele dintre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească acestea pentru a corespunde scopului pedagogic urmărit.

Concomitent cu sancțiunile ar merita, cred, să fie mai mult luate în seamă și celelalte mijloace ale muncii educative — recompensele sau evidențierile — căroră în regulamentul școlar li se acordă prioritate, desigur nu în mod întâmplător, ci datorită faptului că ele au o mare valoare educativă, constituind stimulente eficiente pentru întregul colectiv de elevi.

Totuși, în practică se subestimează încă, uneori, valoarea educativă a recompenselor, atenția cadrelor didactice concentrându-se asupra laturii negative a activității elevilor.

Să luăm, de pildă, notele date de profesori atunci când îi ascultă pe elevi. Cred că nu exagerez considerând că și aprecierea făcută de profesor în legătură cu buna pregătire a elevilor este tot un fel de recompensă — desigur, numai morală, dar cu importante urmări educative, așa cum o admonestare făcută pe tonul convenit, dar cu fermitate și convingere, poate duce de foarte multe ori la rezultate nebănuite. Un „bine” sau un „bravo” rostit după un răspuns bun al elevului nu numai că este un important stimulent pentru el, dar stăruie adesea emulație în rândurile întregului colectiv al clasei. Este bine să nu uităm că, în general, nu numai lucrurile mari au importanță în educație, ci și cele mici, considerate adesea ca neînsemnate.

Am cercetat de curând câteva din direcțiile deosebite ale școlii noastre și am remarcat cu câtă grijă înregistrăm toate abaterile disciplinare ale elevilor, precum și sancțiunile date. N-am văzut însă vreun însemnare în legătură cu succesele acestora și

cu recompensele primite. Rareori, doar, am găsit însemnări în legătură cu evidențierile elevilor la olimpiade, la concursuri literare și artistice, la competiții sportive. Majoritatea diriginților și profesorii trec indiferenți peste astfel de succese ale elevilor, deși ele ar putea fi folosite cu foarte bune rezultate. Chiar atunci când se preocupă de evidențierea lor, nu caută să le transforme în evenimente cu implicații educative mai profunde, care să înriurească puternic colectivele claselor, întregul colectiv al școlii.

Unele recompense, deși prevăzute în regulamentul școlar, se folosesc prea puțin în școlile noastre. Rareori, de exemplu, elevii merituosi sunt chemați în biroul directorului sau în fața consiliului pedagogic spre a fi evidențiați. Chiar în adunările pe clase sau plenare cu părinții, în care se analizează unele aspecte ale comportării elevilor, sunt reliefate mai ales abaterile disciplinare. Dacă directorul sau dirigințele nu s-ar limita numai la menționarea numelui citorva elevi mai puțin disciplinați, ci și-ar axa o parte din expunere pe succesele onora dintre elevii foarte buni, pe care i-ar putea evidenția în fața părinților, efectul educativ ar fi mult mai mare. Aplicând uneori acest procedeu în școala noastră, am constatat că nu numai părinții elevilor slabi, dar chiar mulți dintre cei ai elevilor mediocri au discutat îndelung despre cazurile pozitive prezentate de noi. Am citit atunci în ochii multora dintre ei nu învidie, ci dorința fierbinte de a-i ajuta pe copiii lor să se bucure și ei de succese asemănătoare.

Nu de mult, într-una din clasele mari ale școlii noastre, în cadrul unei discuții pe teme etice, elevii au fost solicitați să-și spună și ei cuvântul în legătură cu efectul recompenselor. Dirigința și-a permis aceasta întrucât era vorba de o clasă de elevi destul de serioși, cu o judecată matură pentru vârsta lor. Răs-

punsurile, confirmând părerea anterioară despre nivelul colectivului, au scos la iveală lucruri demne de luat în seamă, atrăgându-ne încă o dată atenția că elevii nu privesc pasiv atitudinea noastră, ci o cîntăresc cu obiectivitate, după cum sint capabili să cîntărească obiectiv și propria lor comportare. Ei au fost astfel de părere că ar fi bine ca și elevii în general nedisciplinați să fie evidențiați atunci când merită, socotind că așa s-ar îndrepta mai ușor decât prin pedepse, fiindcă prea se obișnuiesc cu acestea, fără să mai aibă vreun efect asupra lor. Iată și alt caz semnalat de colectiv: dacă un elev n-a scăpat din vedere nici celălalt aspect al problemei: inclinarea spre îngîmfare și egoism când sint prea mult laudați. Desigur, aici se poate ascunde o primejdie destul de mare. Ca pedagogi putem însă acționa în așa fel încît s-o prevenim sau s-o înlăturăm, mai ales dacă ne bizuim și pe ajutorul important pe care ni-l pot da și în această direcție organizațiile U.T.M. și de pionieri.

În ultimii ani s-au obținut succese vădite în domeniul educației elevilor. Cu atât mai mult consider că, fără a neglija rolul sancțiunilor și fără a renunța la exigență, putem stabili raportul dintre sancțiuni și recompense în favoarea acestora din urmă. Munca educativă va câștiga astfel mult, iar atmosfera generală din școală va căpăta un caracter mai prielnic, de activitate calmă, rodnică, stimulând pe fiecare la noi eforturi.

Prof. ION POPESCU
director adjunct la Școala medie „Gh. Lazăr” din București

Instantaneu

Complexă problemă! S-a sunat. Dintr-un minut în altul învățătoarea va intra în clasă. Copiii toți s-au așezat în bănci, și-au desfășurat ghiozda-

nele, și-au scos cărțile și așteaptă cuminti. Doar el, ghinionistul, continuă să se lupte încălzit, preocupat, cu păcătoasele de curelușe, care astăzi îi joacă o farsă. Ce-i de făcut? Miinile sint încă neîndeminatece, degetele încă lipsite de vigoare. Va fi el singurul dintre copii care nu-și va întâmpina învățătoarea cum se cuvine? Nu cumva peste câteva secunde, când ușa se va deschide larg și toți în jurul lui se vor ridica în picioare, ca la un semn, hotărîrea de a învinge capriciile cheutorilor se va solda cu lacrimi grele, de ciudă?

Așa s-ar părea. Numai că în clasă nu ești singur. Colega de-alături, care la școală a avut timp să învețe pînă acum nu numai cititul, scrisul și socotitul, dar și ce înseamnă să-ți ajuți tovarășii, ce înseamnă prietenia, i-a văzut necazul și i-a sărit grăbit în ajutor.

Mai este și un coleg în banca din spate. Și el a văzut. E parec mai vioi, mai priceput. Știe că problema nu e de fapt atât de complicată și că cei doi vor reuși s-o rezolve singuri. Dar dacă se încurcă totuși, dacă nu reușesc? E aici, e gata și privește cu atenție. Să se convingă doar că sprijinul lui este necesar, și într-o clipită va fi alături. E simplu, trebuie să tragi puțin mai tare curelușa, apoi să apeși în jos acul și atât. „Haide, haide, grăbiți-vă!” par să spună privirile lui atente și îngrijorate.

Învățătoarea nu este de față. Prezența ei o surprinde însă instantaneul nostru în atitudinea elevilor săi.

Fapt simplu, implicații multiple

Este vorba de un fapt simplu, petrecut doar pe durata citorva minute. La intrarea profesorului în clasă, unul din elevi era așezat pe catedră. Văzindu-l pe profesor, a sărit repede jos și s-a îndreptat spre locul său în bancă. Profesorul l-a chemat însă înapoi și i-a cerut să așeze fața de masă, pe care o deranjase. Dar elevul a afirmat cu tărie că nu a fost el cel așezat pe catedră și că, deci, nu vine să așeze fața de masă. Insistențele profesorului au fost zadarnice. Elevul continua să refuze cu încăpăținare. Profesorul, înfruntat în felul acesta în fața clasei și pentru a nu pierde timp din ora de curs, a spus doar că această atitudine va duce la scăderea notei la purtare.

Relatînd întîmplarea în consiliul pedagogic, profesorul a cerut să i se scadă elevului nota la purtare. Dar aici, de-rută. Dintre profesorii care predau la clasa respectivă unul a afirmat că este categoric împotriva scăderii notei la purtare pentru că e prima dată cînd elevul acesta greșește, că nu este vorba de o abatere gravă, că și lui și altora

li s-au întîmplat astfel de situații și n-au dat atîta atenție. Directoarea adjunctă a școlii a avut aceeași părere, pe considerentul că în orele ei acest elev este disciplinat. Și alți profesori la fel.

Dar profesorul care a surprins elevul pe catedră a înțeles să fie exigent și a căutat să argumenteze propunerea sa. Directorul și alți profesori au considerat că abaterea nu este simplă, că elevii trebuie să aibă respect față de catedra de la care se predau cunoștințele. S-a realizat astfel o majoritate. Dar o majoritate la limită — 8 față de 7. Elevului i s-a scăzut nota la purtare. Nu 10, deci, ci 9. Totuși, directorul a atras atenția profesorului care a cerut aceasta că nota se scade nu atît pentru că abaterea elevului este gravă, cît pentru că profesorul a apucat să afirme în clasă că așa se va întîmpla.

Din discutarea și soluționarea acestui caz membrii consiliului pedagogic trebuie să tragă desigur concluzii pentru activitatea lor viitoare. Deși a triumfat părerea celor ce au

considerat că fapta elevului nu trebuie trecută cu vederea, totuși sublinierea finală a directorului a făcut să domine impresia că nu poate fi vorba de o atitudine a elevului care ar îndreptăți aceasta.

Ce concluzie să tragă profesorul care a fost înfruntat astfel de elev? Ce să facă el dacă mai este pus într-o situație asemănătoare? Ce concluzie să tragă toți ceilalți profesori?

S-ar părea că există aici un pericol. Să se treacă ușor peste lucruri importante. Lăsînd la o parte nota 10 sau 9, să ne oprim la aprecierea făcută de profesori. Fapta elevului nu-i nici pe departe atât de ușoară ca să o putem trece cu vederea. În consiliul pedagogic se pare că ea nu a fost analizată pe toate fețele. Spunem „se pare” pentru că noi nu am fost de față la discuțiile din consiliul pedagogic și se poate ca relatarea pe care o avem să fie incompletă. De aceea nu localizăm și nu dăm nume. Fiind însă întrebați ce părere avem, dăm răspunsul la problema pusă fără a certă dacă lucrurile s-au

petrecut exact așa sau nu.

Părerea pe care vrem să o subliniem în primul rînd este aceea că manifestările elevilor trebuie analizate mai atent și mai profund. Educatorii nu se pot opri la suprafața lucrurilor dacă vor să aducă elevii pe drumul cel mai bun. Consiliul pedagogic trebuie să stabilească și ce este de făcut pentru a-i învăța pe elevi să fie cuviincioși, să spună adevărul, să aibă o comportare disciplinată.

Ce arată fapta care a făcut obiectul discuțiilor în consiliul pedagogic? În primul rînd un lucru pe care directorul școlii l-a subliniat — că elevul respectiv nu știe să respecte catedra de la care profesorii lui îi transmit cunoștințele, îl îndrumază; apoi, că el a mințit, nerecunoscînd că a stat pe catedră; că este încăpățînat, că nu ascultă de cerințele profesorului său, că îl înfruntă. Unii au afirmat că atitudinea elevului este întîmplătoare. Socotim însă că nu poate fi întîmplător refuzul insistent de a îndeplini o cerință ca aceea pe care

a formulat-o profesorul în cazul de față.

Atitudinea elevului mai arată ceva. N-am făcut eu, deci nu așez eu — a spus el. Cu alte cuvinte, nu mă interesează ce face altul, nu mă interesează aspectul clasei. Ce n-am stricat eu, nu repar; ce n-am dărimat eu, nu ridic. Deci, acest elev, intrînd în laborator și găsînd o piesă răsturnată nu o va ridica, văzînd că un robinet de apă curge în zadar, uitat deschis de cineva, nu-l va închide.

Elevul acesta nu merge pe un drum bun și, desigur, nu de acum, ci mai de mult. Așa cum s-a ivit însă primul să se vadă că lucrurile stau așa. Este gravă și trebuie să dea de gîndit o atitudine ca aceasta. Ea nu este nici întîmplătoare și nici simplă. Trebuie să dea însă de gîndit și mai mult atitudinea celor pedagogi care văd în aceasta un fapt întîmplător, ce nu merită prea multă atenție. A nu da atenție, a trece cu vederea înseamnă a crea condiții ca răul să se adîncească, să ia proporții și să devină apoi greu de înlăturat.

E. SANDU

A apărut gazeta de școală (La Școala nr. 8 din Cîmpulung-Muscel).

CORRESPONDENȚA

CRAIOVA

● Profesorul Romeo Popescu din Craiova ne scrie despre permanenta preocupare a cadrelor didactice din localitate pentru a-i înarma pe elevi cu cunoștințe temeinice, cu concepția științifică despre lume, pregătindu-i pentru munca lor viitoare.

Conștienți de faptul că realizarea acestor obiective depinde în mare măsură de ridicarea nivelului propriei lor pregătiri profesorii de diferite specialități desfășoară o activitate intensă în cadrul cercurilor pedagogice și al consiliilor metodice.

De exemplu, la cercul pedagogic de științe naturale și agricultură se realizează un bogat schimb de experiență, profesorii cu o activitate meritorie făcând cunoscute cu regularitate metodele și procedeele pe care le folosesc în instruirea elevilor.

Din ședințele cercului nu lipsesc nici referatele pe teme de specialitate sau referatele metodice, precum și informările asupra noutăților apărute în literatura științifică. Deosebit de apreciate de membrii cercului sînt și vizitele la gospodăriile agricole colective și de stat din localitate sau excursiile prin regiune organizate în cadrul cercului. Pentru viitor cercul și-a propus să realizeze pentru membrii săi o serie de acțiuni prin care să le facă cunoscute frumusețile regiunii și ale patriei. Prima acțiune de acest fel va fi o excursie în partea de nord a regiunii Oltenia, unde vor fi vizitate o serie de importante obiective economice.

TURNU MĂGURILE

● Biblioteca liceului „Unirea” din Turnu Măgurele — ne scrie corespondentul nostru Bogdan Anastasie — acordă o atenție deosebită muncii cu cartea în rîndul elevilor, punîndu-le la dispoziție un număr de 15 000 de volume, printre care și cele mai noi lucrări beletristice și științifice și îndrumîndu-i în lectura acestora.

La bibliotecă vin zilnic numeroși elevi pentru a citi și studia. Cu concursul dirigintilor și al profesorilor de limba română ei sînt antrenați să participe la recenziile și sezătorile literare organizate de bibliotecă. De pildă, i-au atras mult pe elevi șezătorile și concursurile ghicitoare cu temele „Știința contemporană și religia”, „Oameni celebri”, „Drumul spre cosmos” etc. la care s-au prezentat și expoziții de cărți.

SIREHAIA

● Vorbînd despre activitatea cercului pedagogic al învățătorilor din raionul Strehaiia, corespondentul nostru I. Lupulei se oprește deosebi asupra dezbaterilor din cadrul ultimei ședințe a cercului, care a avut loc în comuna Slivilești.

În această ședință învățătorii au discutat despre căile menite să asigure înarmarea elevilor din clasele I—IV cu deprinderi de scriere corectă. Cu mult interes au discutat participanții la ședință despre modul cum trebuie folosite fișele individuale de greșeli, alcătuite de învățători pe baza analizei ortografice a textelor dictate în clasă. S-a subliniat că aceste fișe permit învățătorilor să aibă o evidență precisă a lacunelor din cunoștințele elevilor lor, ceea ce le dă posibilitatea să stabilească și măsurile adecvate pentru a le înlătura.

În cea de-a doua parte a ședinței s-au prezentat materiale bibliografice recent apărute, pe diferite probleme cum ar fi metode și procedee noi utilizate în lectii, folosirea unui limbaj adecvat particularităților de vîrstă, realizarea legăturii dintre școală și familie etc.

CONCURS

INSTITUTUL AGRONOMIC „DR. PETRU GROZA” din Cluj anunță concurs pentru ocuparea următoarelor posturi didactice

FACULTATEA DE AGRONOMIE

1) conferențiar, poziția VIII/2, catedra mecanizarea agriculturii, disciplina mecanizarea și electricizarea fermelor zootehnice;
2) conferențiar, poziția III/4, catedra fitotehnie, disciplina tehnologie agricolă;

3) conferențiar, poziția V/2, catedra protecția plantelor, numai cu sarcina didactică rezultată din predarea cursului de fitopatologie;

4) asistent, poziția IX/6, catedra matematică, fizică și meteorologie, disciplina fizică și meteorologie;

5) preparator, poziția II/7, catedra genetică și ameliorarea plantelor, disciplina genetică;

6) preparator, poziția VII/8, catedra topografie și imbutnățiri funciare, disciplina topografie.

FACULTATEA DE MEDICINA VETERINARĂ

1) profesor, poziția XVIII/2, catedra fiziologie și fiziopatologie, disciplina fiziopatologie și farmacologie;
2) conferențiar, poziția XV/3, catedra zootehnie generală, disciplina alimentația animalelor domestice;
3) conferențiar, poziția XIV/1, catedra științe sociale, disciplina economie politică;

4) preparator, poziția XIII/14, catedra chimie, disciplina chimie generală și biologie.

Cerțile pentru înscriere la concurs se vor înalta în termen de o lună de la publicarea prezentului anunț, la rectoratul Institutului Agronomic „Dr. Petru Groza” din Cluj, str. Mănăștur nr. 3, telefon 24—10, 24-11, 24-12 și 44-91, însoțite de următoarele acte: copie legalizată de pe actul de studii din învățămîntul superior, inclusiv anexa diplomei; copie de pe diploma de doctor sau candidat în științe (pentru post de profesor și conferențiar); copie legalizate de pe atestatul de profesor sau conferențiar, pentru posturile respective.

zată de pe atestatul de profesor sau conferențiar, pentru posturile respective; lucrările științifice într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și obștești, eliberat de instituția unde funcționează; certificatul de vechime în muncă; memoriu de activitate; autobiografie.

Cei ce funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris rectorului instituției respective înscrierea la concurs.

Data concursului va fi comunicată în scris candidaților admisi să se prezinte la concurs.

Mica operatoare urmărește atent proiecția diafilmelor

Ciclu de conferințe închinat lui Mihail Eminescu

Societatea de științe istorice și filologice din R.P.R., filiala București, organizează cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu, un ciclu de conferințe închinat marelui poet.

Astfel, vor fi expuse conferințele „Anii marilor frământări (1868—1874)”, de conf. univ. G. C. Nicolescu (la 28 februarie a.c.); „Meditația filozofică la Eminescu”, de conf. univ. Zoe Dumitrescu Bușulenga (la 13 martie a.c.); „Idila la M. Eminescu” de prof. Ion Dumitrescu (la 27 martie a.c.); „Lambul în poezia eminesciană”, de lector univ. M. Brătucu (la 10 aprilie a.c.); „Umanismul eminescian”, de prof. Vladimir Dogaru (la 24 aprilie a.c.); „Măiestria artistică a rimei eminesciene”, de lector univ. Gh. N. Dragomirescu (la 8 mai a.c.); „Proza lui M. Eminescu”, de Eugen Simion (la 22 mai a.c.); „Publicistica lui M. Eminescu”, de prof. M. I. Dragomirescu (la 23 mai a.c.); „M. Eminescu, poet universal” de acad. Tudor Vianu (la 12 iunie a.c.).

Peste plaiurile țării

Versuri și muzică: GH. CARP

Tempo di marcia

I
Am par-nit pe dru-muri mi-nu-na-te

II
Dea-luri si cim-pii am ca-lin-dat Am ur-cat pe

trep-te de pa-la-te. Să vă sou-nem ce-le ce-am-a-flat!

Refren

Pes-te pla-iu-ri-le ră-ri,

Din Car-pați la ma-lui ma-ri în Flo-rasc-me-

reu-șă-dim si să prind lu-mini

Coda

Te pur-tăm, noi te pur-tăm în i-nimă drag Par-tid.

Te pur-tăm în i-nimă drag Par-tid

Am pornit pe arumuri minunate, Am privit oșelul în cuptoare,
Dealuri și cîmpii am colindat. Viitorul nostru, mai bogat.

Am urcat pe trepte de palate... Să vă spunem cele ce-am aflat!

III

Refren:
Peste plaiurile țării,
Din Carpați la malul mării,
Înfloresc mereu grădini
Și s-aprind lumini.

Am suit pe creste moldovene,
Bistrița ne-a spus că-i este dor
De melegurile argeșene
Și de sora ei din viitor.

IV

II
Prin cetăți de foc și lămoare
Cu mîndrie pașii ne-am purtat.

Ne-nădreptăm spre culmile-avîntate,
Porți, în viitor, ni se deschid.
Te purtăm în roșul din cravate,
Te purtăm în inimă, drag Partid.

Trei profesori — instructori voluntari

...Pe scenă, fetele și flăcăii din brigada artistică de agitație a căminului cultural din comuna Nicolae Bălcescu, raionul Călărași cîntă, plini de voieșie, despre viața lor tot mai fericită. În culise, fînd în mîină un caiet, instructorul lor artistic îi urmărește cu atenție, împărțind cu ei emoțiile confruntării cu publicul și cu juriul de concurs.

Aici, în sala căminului cultural, are loc faza intercomunală din etapa a II-a a celui de-al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori. Este un examen greu — dar, dorind să-l treacă cu succes, tinerii membri ai brigăzii s-au pregătit pentru el cu rîvnă, cu sprijinul prețios al instructorului, profesorul de limba română Marcel Șerban.

Se împlinesc de curînd trei ani de cînd a luat ființă brigada. De

atunci și pînă astăzi artiștii amatori l-au avut mereu alături pe profesorul Șerban. Multe ore din timpul liber dedică acesta muncii de documentare, stringînd date în legătură cu realizările colectivităților din comună. Materialul cules capătă curînd o formă literară, instructorul așternînd pe hîrtie scenele, monologuri, dialoguri, versuri. Fiecare interpret își primește apoi rolul, după care urmează repetițiile.

Și aici instructorul are un cuvînt greu de spus. La început, de pildă, tînăra colectivistă Elena Grosu dădea dovadă de prea multă timiditate pe scenă; frații Victor și Ion Ivan făceau, dimpotrivă, abuz de gesturi, vrînd să pară cit mai degajați. Cu pricepere și răbdare, profesorul Șerban a arătat fiecăruia dintre membrii brigăzii cum trebuie să joace, ajutîndu-i să-și înțeleagă cit mai bine rolurile. Iar roadele muncii entuziaste a instructorului se văd la spectacole, care sînt mereu mai reușite, mai apreciate de colectivități.

Și formația de dansuri a căminului cultural din comuna Nicolae Bălcescu a făcut în ultima vreme frumoase progrese. Suita de jocuri locale pe care cele 8 perechi de dansatori au prezentat-o la concurs a fost răsplătită cu nesfîrșite aplauze.

După ce s-a lăsat cortina, flăcăii și fetele din formație au înconjurat-o pe instructoroaia lor, profesoara de educație fizică Petrona Deștu, nerăbdători să-i afle părerea.

Zîmbetul care îi lumina fața arăta că e mulțumită. Dar...

— A fost bine... Dar putea să fie și mai bine. Conștiințiozitatea, da-

rința de a realiza mereu lucruri tot mai bune o caracterizează pe tînăra profesoară Petrona Deștu, atît la catedră, cit și în munca sa de activistă culturală. Așa că nici unul dintre membrii echipei de dansuri nu s-a mirat cînd au auzit-o spunînd:

— Mîine seară, la ora 6, ne adunăm iar cu toții la cămin. Avem repetiție...

Pe membrii juriului îi aștepta o surpriză. Satul Mihai Viteazul, care nu numără mai mult de 200 de familii, s-a prezentat la concurs cu un cor alcătuit din 82 de colectivități. Este o formație tînără, care a luat ființă în perioada dintre cele două etape ale concursului. Pentru început corul cîntă pe două voci. Însă dirijoaarea lui, profesoara Florina Miță, pregătește de pe acum un cîntec pe patru voci.

— Am descoperit în ultima vreme cîțiva bași cu voce frumoasă și cîteva foarte bune al-tiste. I-am atras și pe ei în cor, așa că ne vom putea prezenta în curînd și cu cîntece mai grele — ne spune ea.

— Alte proiecte?

— Să pregătim cit mai multe programe, pe care să le înfățișăm nu numai la noi în sat, dar și în comunele vecine.

Munca acestor trei profesori, instructori voluntari ai unor formații artistice de amatori, este astăzi, încununată de succes.

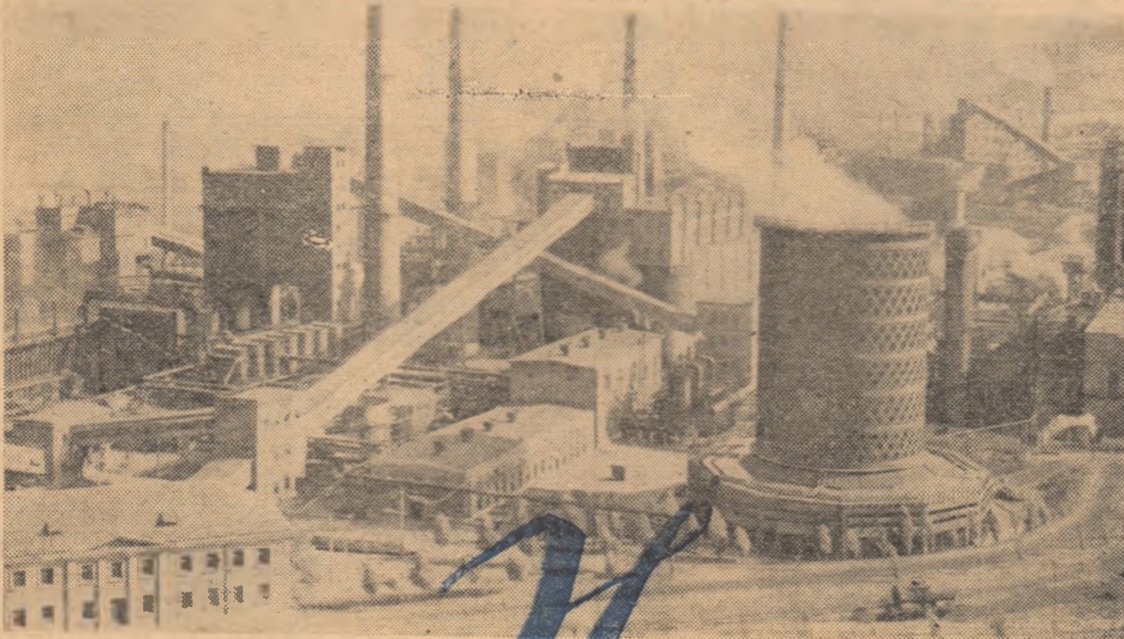
Și brigada artistică de agitație sau echipa de dansuri din comuna Nicolae Bălcescu, și corul din satul Mihai Viteazul au fost promovate pentru faza raională a celui de-al VII-lea concurs al artiștilor amatori.

TRAIAN LALESCU

Rectificare

Numele și calitatea autorilor articolului „Progres în pregătirea inspectorilor”, apărut în nr. 742 din 14 februarie a.c. al „Gazetei învățămîntului”, se vor citi precum urmează: I. Spătar, șeful secției de învățămînt a regiunii Banat, și D. Dijmărescu, inspector metodist șef.

Obiective turistice

Hunedoara

De o parte și de cealaltă a cursului mijlociu al Mureșului se întind cimpuri largi, inconjurate departe, în zare, de dealuri și de munții semeți ai regiunii Hunedoara. Aici pământul ascunde în adâncurile lui comori nesfârșite: cărbunele Văii Jiului, minereul de fier din Valea Cernei, zăcămintele de metale din Munții Apuseni, din inima cărora s-au născut și au crescut azi furnale uriașe, ce înfruntă înălțimile. Pe valea Mureșului și a Streiului, în podișul Hațegului, pe colinele și dealurile domoale se întind holde bogate, pe fețele însoțite ale dealurilor din raioanele Alba și Sebeș se cultivă vița de vie, creștele munților sint acoperite de păduri nesfârșite.

Deși redusă ca întindere, regiunea Hunedoara ocupă un loc de frunte în economia țării noastre, iar teritoriul ei este extrem de bogat în mărturii ale trecutului istoric. În peșterile de la Ohaba-Ponor, Cioclovina, Nandru și altele s-au găsit primele atestări ale vieții omenești din țara noastră, datând din epoca paleolitică. În lunca Mureșului, la Turdaș, se pot vedea urme caracteristice ale culturii neolitice. Mai târziu, teritoriul Hunedoarei a fost centrul statului dac și al stăpînirii romane, ale căror mărturii se văd și azi la Ulpia Traiană-Sarmisegetusa și Grădiștea Muncelului.

Țara Hațegului, ținutul vechilor cnezate și voievodate, înscris în istoria ei și figura remarcabilă a conducătorului de oști din evul mediu, Ioan de Hunedoara.

Numeroase alte locuri din cuprinsul regiunii evocă luptele poporului împotriva oprimării feudale. Sub zidurile Devei, care te întâmpină de la distanță cu ruinele vechii fortărețe medievale așezate pe stîncă unui deal împădurit, au fost stăvilite atacurile tătarilor și turcilor, au avut loc episoade importante din răscoala țărănilor iobagi conduși de Horia, Cloșca și Crișan și din revoluția de la 1848. De la Curechiu a pornit răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan, Mestecău este locul unde Crișan și tovarășii săi au depus jurământul de a lupta contra asupririi. La Tebea se află cunoscutul gorun al lui Horia, iar la Alba Iulia, pe „Dealul Furcilor”, au fost ucși pe roată neînfricații capi ai răscoalei.

Valea Jiului, un important centru carbonifer, evocă prin cunoscutul centru minier Lupeni pagini

glorioase ale grevelor din 1929. La Anina, în 1935, sub conducerea partidului, minerii și metalurgistii s-au ridicat împotriva fascismului, iar în mai 1941, la Aninoasa, Petrița, Lupeni și Lonea, mii de minerii s-au ridicat împotriva dictaturii militarofasciste.

Viața grea de odinioară a minerilor hunedoreni este astăzi doar o amintire întunecată. Centrele miniere, ca și minele în care lucrează harnicii locuitori ai regiunii, oglindesc prin nenumărate aspecte că noul a pătruns în viața lor.

Cetatea Hunedoarei

Pe riul Cerna în sus se află orașul muncitoresc Hunedoara, important centru industrial al patriei noastre.

Încă de la distanță, călătorul care se îndreaptă spre această așezare este întâmpinat de construcția măreață, cu acoperișuri înalte și strălucitoare, cu turnuri și turnulețe, cu ferestre și fîșoare bogat împodobite ale castelului feudal al Hunedoarei, care are la picioare riul Zlătiștilor. Datînd din secolul al XIII-lea el este legat de numele Corvinilor și al lui Gavril Bethlen, care în secolul al XVII-lea i-a făcut o serie de modificări.

Astăzi, bătrînul castel este singura mărturie a Hunedoarei de altă dată. Hunedoara zilelor noastre, principal centru siderurgic al țării, este în întregime creația regimului nostru democrat-popular. La combinatul siderurgic funcționează șase furnale de mare capacitate automatizate și mecanizate, o fabrică de aglomerate, o termocentrală, o uzină cocso-chimică, o nouă oțelărie Siemens-Martin etc.

Pe dealul Chizidului, alături de orașul vechi și de uzină, se ridică impunător Hunedoara nouă. Străzi și piețe asfaltate, blocuri cu siluete elegante, instituții publice, așezăminte sociale, școli, teatre, cinema-

tografe, cluburi muncitorești, un stadion și altele fac din Hunedoara zilelor noastre o modernă așezare muncitorească, unde pulsează viu ritmul vieții noi.

De la Hunedoara, pornind pe Valea Mureșului, ajungi la Simeria, important nod de cale ferată și centru muncitoresc cu ateliere feroviare. Dacă te îndrepti mai departe spre Sud pe valea Streiului, după ce vizitezi centrul siderurgic Călan unde, la uzinele Victoria, s-au construit în ultimul timp un jurnal complet mecanizat și o semicocserie, îți poți continua drumul pe două trasee la fel de interesante — fie spre bazinul Văii Jiului, fie spre întinsul șes al Țării Hațegului.

În Munții Retezat

Deosebit de interesante sînt aspectele geografice ale Munților Retezat sau cum li se mai spune Munții Hațegului, care reprezintă un masiv glacial cu aspecte variate, renumit pentru circurile sale glaciale, pentru lacurile lui alpine, pentru flora și fauna sa caracteristică. În masivul Retezat pot fi vizitate împrejurimile pitorești ale lacurilor de munte Bucura, Zănoaga, Galeșul, Gemenele, care au un farmec deosebit. Vegetația acestor ținuturi oferă și ea o serie de curiozități, cum ar fi nucul sălbatec, rămășiță a vremurilor preglaciale, frînșinul de mojdrean de obârșie meridională și multe alte specii pe care nu le întîlnim decît aici. Și fauna este bogat reprezentată printr-o serie de exemplare rare: capra neagră, jderul, risul, zăganul și altele. Datorită interesului științific și pitorescului ei, zona centrală a masivului Retezat a fost declarată de regimul nostru democrat-popular parc național — primul parc național al țării.

Valea Jiului

Spre est drumul merge pe Valea Jiului, spre bazinul Jiului care formează împreună cu munții ce-

lîncă o adevărată cetate naturală, în care se poate intra fie pe la sud prin strîmtoarea Banița, fie pe la Nord prin pasul Lainici-Surduc.

Artera principală și calea cea mai scurtă de legătură spre sud este Jiul cu malurile sale prăpăstioase, înalte și împădurite, de-a lungul cărora merg șoseaua și calea ferată răsărite în stîncă munților.

Specificul Văii Jiului îl constituie bogatele zăcăminte carbonifere. Aici se află centrele de exploatare carboniferă de la Petroșeni, Petrița, Aninoasa, Vulcan, Lonea și Lupeni, puternic dezvoltate în anii puterii populare. Bogatele resurse naturale ale acestei regiuni au făcut posibilă, recent, înființarea unui nou oraș carbonifer la Uricani, cit și redeschiderea minelor de la Vulcan și Lonea II, lăsate în paragină de către regimul burghez-moșieresc. Prin instalațiile speciale introduse în ultimii ani la minele din Petrița și Lupeni se obține cărbune de cea mai bună calitate, valorificat la uzina cocso-chimică de la Hunedoara și la termocentrala din Poroșeni.

Viața grea și întunecată de odinioară a minerilor din Valea Jiului, supranumită pe atunci cu drept cuvînt „Valea plîngerii” a apus de mult. Orașele muncitorești de aici sînt una din mărturiile grăitoare ale grijii partidului și guvernului pentru acei care scot la iveală, din adîncul pămîntului, bogățiile naturale ale patriei.

Pe Mureș în sus

De la Simeria în sus, pe Mureș, ajungi, cu trenul sau cu mașina, la Orăștie, așezare cu un bogat trecut cultural. Aici a apărut în 1582 „Palia” de la Orăștie, una din primele tipărituri în limba romînă. Din punct de vedere economic Orăștie este importantă astăzi prin dezvoltarea întreprinderilor forestiere, alimentare, chimice etc.

Pornind de la Orăștie spre nord, către munții Apuseni, întîlnești renumitele băi termale de la Geoagiu, iar spre Sud, ur-

mind firul „Apei Orașului”, poți merge spre munții Sebeșului sau ai Orăștiei, vechi cuib al băștinătorilor daci. Pe acest traseu se întîlnesc citeva puncte mai importante cum este cetatea Piatra Roșie, așezare cu caracter militar de pe murtele Piatra Roșie, „Cetățuia” Costeștilor, cetatea de pe înălțimea Bli-daru și, în sfîrșit, cea mai importantă cetate a dacilor, cetatea de la Grădiștea Muncelului, unde cercetările arheologice au scos la lumină importante urme ale trecutului.

Pe Mureș spre nord se află fostul sat Bințișii. Aici s-a născut, a trăit și a lucrat Aurel Vlaicu, al cărui nume îl poartă azi satul.

Pe țărmul drept al Mureșului drumul duce spre un platou care domină împrejurimile. Aici se ridică vechea cetate a Bălgradului, iar în vale se află orașul Alba Iulia, unde s-au întins odinioară taberele cuceritorilor romani și unde a fost mai târziu capitala Ardealului. Numeroase mo-

numente evocă trecutul acestui oraș cu o veche și bogată istorie: catedrala romîno-catolică, biblioteca „Balthazaneum” etc.

Spre sud de Alba Iulia se află Sebeșul, vechi tirgoșor împrejmuit cu ziduri de apărare datînd din secolul al XIV-lea. Așezat într-un minunat cadru natural, Sebeșul este un punct de plecare spre marea fabrică de hîrtie de la Petrești, spre munții împăduși ai Sebeșului sau spre interesante monumente arhitectonice.

Cu minunate priveliști naturale, cu importante centre industriale și numeroase centre istorice și geografice, regiunea Hunedoara se situează printre cele mai frumoase și importante regiuni ale țării. Vizitarea ei oferă elevilor un minunat prilej de comentare istorico-geografică și cultural-economică, înfățișîndu-le, alături de grăitoare urme ale trecutului istoric, noi și mărețe realizări ale poporului nostru muncitor.

Castelul Huniazilor